

Bruksela, dnia 4.6.2025 r.
COM(2025) 200 final

**KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY,
EUROPEJSKIEGO BANKU CENTRALNEGO, EUROPEJSKIEGO KOMITETU
EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO, KOMITETU REGIONÓW I EUROPEJSKIEGO
BANKU INWESTYCYJNEGO**

Europejski semestr 2025 - pakiet wiosenny

1. WPROWADZENIE

Chociaż w najbliższych latach oczekuje się wzrostu gospodarczego w UE, niestabilna sytuacja w obszarach handlu i bezpieczeństwa spowalnia tempo wzrostu. W nadchodzących latach gospodarka europejska będzie się rozwijać w umiarkowanym tempie, tworząc sprzyjające warunki dla inwestycji i tworzenia miejsc pracy. Niestabilna sytuacja w handlu międzynarodowym i bezpieczeństwie ma jednak negatywny wpływ na wyniki handlowe UE i wzrost gospodarczy.

Kluczowe znaczenie dla ożywienia gospodarki UE i wspierania trwałego dobrobytu mają polityki mające na celu wzmocnienie konkurencyjności. Priorytety i działania wyznaczające kierunki prac Komisji na najbliższe pięć lat zostały określone w „Kompasie konkurencyjności dla UE”¹, w którym konkurencyjność uznano za nadrzędny cel. Kompas konkurencyjności dla UE określa ramy działań na rzecz zwiększenia konkurencyjności poprzez wyeliminowanie luki innowacyjnej, dekarbonizację gospodarki, ograniczenie nadmiernych zależności i zwiększenie bezpieczeństwa, w tym poprzez budowanie zdolności obronnych. Powinno to zwiększyć potencjał wzrostu UE we wszystkich państwach członkowskich i regionach, wspierając jednocześnie postępy UE w realizacji Europejskiego filaru praw socjalnych i celów zrównoważonego rozwoju ONZ. Ponadto, aby wzmocnić konkurencyjność we wszystkich sektorach, w Kompasie konkurencyjności dla UE określono horyzontalne czynniki sprzyjające osiągnięciu tego celu: (i) uproszczenie otoczenia regulacyjnego, zmniejszenie obciążeń administracyjnych oraz promowanie szybkości i elastyczności; (ii) pełne wykorzystanie korzyści skali oferowanych przez jednolity rynek poprzez usuwanie barier; (iii) finansowanie za pośrednictwem unii oszczędności i inwestycji oraz przeorientowanego budżetu UE; (iv) promowanie umiejętności i wysokiej jakości miejsc pracy przy jednoczesnym zapewnieniu sprawiedliwości społecznej; oraz (v) lepsza koordynacja polityk na szczeblu unijnym i krajowym. Zalecenia dla poszczególnych krajów sformułowane w ramach europejskiego semestru odzwierciedlają te nowe priorytety i zawierają wytyczne dla państw członkowskich dotyczące priorytetowych reform i inwestycji.

Instrumenty budżetowe UE, takie jak polityka spójności oraz Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF), nadal przyczyniają się do realizacji wspólnych celów UE poprzez krajowe inwestycje i reformy. Instrument RRF, z którego wypłacono już ponad 300 mld EUR, wspiera realizację zaleceń dla poszczególnych krajów i napędza reformy strukturalne w kluczowych obszarach polityki mających wpływ na konkurencyjność. Przykłady obejmują wsparcie udzielane państwom członkowskim na zaspokojenie potrzeb w zakresie badań naukowych i innowacji (55 mld EUR środków z RRF), w tym poprzez poprawę zarządzania i odblokowanie niezbędnych inwestycji. Państwa członkowskie wykorzystują obecnie ponad 525 mld EUR² w ramach programów polityki spójności na zwiększenie regionalnej konkurencyjności i wzrostu gospodarczego. Ponad 42 % przyznanych środków z RRF (276 mld EUR) przeznaczono na realizację unijnego programu dekarbonizacji, a prawie 130 mld EUR³ w ramach polityki spójności przeznaczono na realizację celu „bardziej ekologiczna Europa”. W dziedzinie zatrudnienia reformy realizowane w ramach krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności (RRP) dotyczą wyzwania

¹ [Kompas konkurencyjności dla UE](#), COM(2025) 30 final.

² Obejmuje współfinansowanie krajowe.

³ Obejmuje współfinansowanie krajowe.

strukturalnych na rynkach pracy państw członkowskich. Reformy w dziedzinie kształcenia i szkolenia przyczyniają się do promowania wysokiej jakości zatrudnienia, rozwoju umiejętności i integracji społecznej. Około 68 mld EUR⁴ ze środków polityki spójności zostanie zainwestowanych w działania wspierające np. szkolenia i doradztwo w zakresie umiejętności oraz inwestycje w systemy kształcenia i szkolenia formalnego i pozaformalnego.

Competitiveness Compass and European Semester

UE realizuje swoje priorytety strategiczne poprzez konkretne działania na szczeblu unijnym, krajowym i regionalnym. Już w ubiegłym roku uruchomiono Platformę na rzecz Technologii Strategicznych dla Europy (STEP), której celem jest skanalizowanie środków z 11 programów UE na wsparcie konkurencyjności UE w zakresie strategicznych technologii we wszystkich państwach członkowskich. Ponadto Komisja Europejska przedstawiła wniosek⁵ dotyczący śródkresowego przeglądu polityki spójności, aby zmaksymalizować wkład polityki spójności na lata 2021–2027 w realizację obecnych i przyszłych priorytetów politycznych UE, umożliwiając zwiększenie wsparcia na rzecz konkurencyjności i dekarbonizacji, obronności, przystępnych cenowo mieszkań i dostępu do wody, zrównoważonej gospodarki wodnej i transformacji energetycznej, we współpracy z władzami krajowymi, regionalnymi

⁴ Kwota ta odnosi się do okresu programowania 2021–2027 i obejmuje współfinansowanie krajowe.

⁵ [Zmodernizowana polityka spójności: przegląd śródkresowy: wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie \(UE\) 2021/1058 i \(UE\) 2021/1056 w odniesieniu do środków szczególnych mających na celu sprostanie strategicznym wyzwaniom w kontekście przeglądu śródkresowego.](#)

i lokalnymi, a także wniosek dotyczący dodania obronności jako czwartego sektora strategicznego do STEP. Instrument Wsparcia Technicznego będzie odgrywał kluczową rolę pomocniczą dzięki swojej jedynej inicjatywie przewodniej na 2026 r., której celem jest wspieranie państw członkowskich we wdrażaniu reform określonych w zaleceniach dla poszczególnych krajów w ramach europejskiego semestru. Od przyszłego roku Społeczny Fundusz Klimatyczny będzie zapewniał finansowanie – na podstawie planów krajowych – działań mających na celu walkę z ubóstwem związanym z energią i transportem. Jak wskazano w dokumencie „Droga ku następnym wieloletnim ramom finansowym”⁶, celem kolejnego budżetu UE jest ścisła współpraca z państwami członkowskimi i ich regionami w celu wdrożenia kluczowych reform i inwestycji. Jako centralny mechanizm koordynacji polityki gospodarczej i zatrudnienia, europejski semestr przyczyni się do osiągnięcia tego celu poprzez określenie potrzeb, które państwa członkowskie powinny zaspokoić, aby sprostać kluczowym wyzwaniom gospodarczym i społecznym. W uzupełnieniu do tych działań wprowadzone zostanie narzędzie koordynacji konkurencyjności, które będzie kontynuacją Kompasów konkurencyjności dla UE i będzie służyć dostosowaniu polityki przemysłowej i badawczej oraz inwestycji na szczeblu UE i krajowym do projektów leżących we wspólnym interesie europejskim lub stanowiących wartość dodaną dla UE.

Można zauważyć, że na przestrzeni ostatnich dziesięcioleci w Europie za mało inwestuje się w zdolności obronne, a środki na ten cel nie są wydawane efektywnie. Biorąc pod uwagę obecny kontekst geopolityczny oraz wyzwania egzystencjalne, przed którymi stoi Europa w wyniku wojny napastniczej Rosji przeciwko Ukrainie, Europa musi zwiększyć swoje zdolności obronne i zbudować silną bazę przemysłową. Aby zapewnić państwom członkowskim dodatkową przestrzeń budżetową na zwiększenie wydatków na obronę w ramach unijnych reguł fiskalnych, Komisja proponuje zalecenia Rady dotyczące uruchomienia krajowej klauzuli wyjścia przewidzianej w pakcie stabilności i wzrostu (zob. ramka 1). Zachęca się państwa członkowskie do przyspieszenia innowacji, badań i rozwoju w dziedzinie obronności, w tym poprzez wykorzystanie wsparcia finansowego z Europejskiego Funduszu Obronnego (EFO) i unijnego systemu innowacji w dziedzinie obronności (EUDIS), instrumentu SAFE służącego finansowaniu wspólnych projektów w zakresie zamówień publicznych oraz środków przyznanych dobrowolnie z innych unijnych funduszy objętych zarządzaniem dzielonym. Starania państw członkowskich na rzecz zwiększenia zdolności przemysłowych w dziedzinie obronności i wzmocnienia bazy technologicznej mogą być dodatkowo wsparte przez wspólne zamówienia. Ogółem, biorąc pod uwagę elastyczność wynikającą z krajowych klauzul wyjścia oraz prognozy dotyczące stopniowego wykorzystania środków, inwestycje w obronność mogą osiągnąć w ciągu najbliższych czterech lat co najmniej 800 mld EUR⁷.

2. PODEJŚCIE DO ZALECEŃ DLA POSZCZEGÓLNYCH KRAJÓW NA 2025 R.

W sprawozdaniach krajowych na 2025 r. przedstawiono dogłębną analizę sytuacji gospodarczej, zatrudnienia i rozwoju społecznego w państwach członkowskich, zgodnie z ramami Kompasów konkurencyjności dla UE. W sprawozdaniach tych wskazano główne wyzwania wpływające na konkurencyjność i dobrobyt w każdym państwie członkowskim.

⁶ [Droga ku następnym wieloletnim ramom finansowym](#), COM(2025) 46 final.

⁷ [Wspólna biała księga w sprawie obronności europejskiej – Gotowość 2030](#).

Zawierają one również zaktualizowaną ocenę postępów w realizacji poprzednich zaleceń dla poszczególnych krajów, w absorpcji funduszy UE, w realizacji celów zrównoważonego rozwoju oraz w przestrzeganiu zreformowanych reguł fiskalnych. Po raz pierwszy w ocenie tej uwzględniono roczne sprawozdania z postępów przedstawione przez państwa członkowskie w zakresie realizacji średniookresowych planów budżetowo-strukturalnych w ramach nowych ram zarządzania gospodarczego.

Zalecenia dla poszczególnych krajów na 2025 r. zawierają kompleksowe i spójne wytyczne dotyczące polityk. Wraz z wygaśnięciem RRF w 2026 r. cykl europejskiego semestru na 2025 r. zostanie zastąpiony bardziej kompleksowym zestawem zaleceń dla poszczególnych krajów, co oznacza wycofanie podejścia wprowadzonego podczas wcześniejszych etapów wdrażania RRF. W związku z tym cykl 2025 r. zawiera wytyczne dotyczące priorytetów reform i inwestycji w każdym państwie członkowskim oparte na szerszej analizie mającej na celu określenie istotnych wyzwań strukturalnych.

Starania Komisji na rzecz uproszczenia przepisów znalazły odzwierciedlenie w europejskim semestrze. Dokładnie przeanalizowano zaległe zalecenia dla poszczególnych krajów na lata 2019–2024, biorąc pod uwagę ich adekwatność oraz stopień, w jakim zostały uwzględnione w krajowych planach odbudowy i zwiększania odporności. Na tej podstawie oraz z uwzględnieniem pojawiających się wyzwań w zaleceniach dla poszczególnych krajów na 2025 r. określono skonsolidowany zestaw zaleceń dotyczących dalszych działań w ramach polityki, które państwa członkowskie powinny zrealizować. Poprawi to przejrzystość i pomoże uprościć coroczne sprawozdania i ocenę postępów w realizacji zaleceń dla poszczególnych krajów przez państwa członkowskie i Komisję.

Wysokim priorytetem pozostaje sprawne wdrażanie funduszy UE i maksymalizacja ich skutków. W miarę jak RRF wkracza w ostatnią fazę, a do terminu wyznaczonego na sierpień 2026 r. pozostało zaledwie półtora roku, coraz pilniejszą kwestią staje się skuteczna realizacja reform i inwestycji przez państwa członkowskie. Aby przyspieszyć postępy, zalecenia dotyczące wdrażania RRF zostały dostosowane do skali i pilności wymaganych działań. Państwa członkowskie, w których na plany odbudowy i zwiększania odporności przypada mniej niż 3 % PKB, zachęca się do zakończenia wdrażania w pierwotnie przewidzianym terminie, tj. do sierpnia 2026 r. Wśród krajów, w których na plany odbudowy i zwiększania odporności przypada ponad 3 % PKB, zdecydowanie wzywa się te, które nie osiągnęły jeszcze ponad 85 % kamieni milowych i wartości docelowych, do zintensyfikowania starań na rzecz ich realizacji. Pozostałe kraje, które osiągnęły od 50 % do 85 % kamieni milowych i wartości docelowych, również powinny przyspieszyć tempo działań. Kluczowe znaczenie dla zapewnienia ciągłego wsparcia na rzecz konkurencyjności i wzrostu ma również wykorzystanie możliwości oferowanych przez STEP. Wnioski Komisji dotyczące stworzenia dodatkowych możliwości w ramach polityki spójności w celu przyspieszenia wdrażania i wsparcia strategicznych obszarów priorytetowych w ramach śródkresowego przeglądu programów polityki spójności w 2025 r. mogą dodatkowo zwiększyć inwestycje w kluczowych obszarach dla Unii, jej państw członkowskich i regionów. Ponadto utworzenie lub uzupełnienie modułów państw członkowskich w ramach InvestEU mogłoby pozwolić na mobilizację dodatkowych inwestycji o wartości do 240 mld EUR.

Niniejszy pakiet wiosenny obejmuje:

- **sprawozdania krajowe** określające główne wyzwania dla konkurencyjności państw członkowskich;
- **zalecenia dla poszczególnych krajów** dotyczące działań w ramach polityki mających na celu zaspokojenie potrzeb w zakresie reform i inwestycji;
- sprawozdanie zawierające analizę przyczyn przekroczenia wartości odniesienia **deficytu** wynoszącej 3 % PKB przez cztery państwa członkowskie (Hiszpanię, Łotwę, Austrię i Finlandię);
- wnioski dotyczące zaleceń Rady w sprawie uruchomienia krajowej klauzuli wyjścia;
- zalecenie dotyczące zalecenia Rady w sprawie **planu średniookresowego** dla Litwy;
- opinię w sprawie projektu planu budżetowego Belgii;
- zalecenie dotyczące zalecenia Rady w sprawie działań podjętych przez Rumunię w ramach procedury nadmiernego deficytu (PND);
- sprawozdania z **nadzoru po zakończeniu programu** w pięciu państwach członkowskich (Grecja, Hiszpania, Portugalia, Cypr i Irlandia); oraz
- wniosek dotyczący przedłużenia **wytycznych dotyczących polityki zatrudnienia** państw członkowskich.

3. NAJWAŻNIEJSZE PRZYSZŁE WYZWANIA W ZAKRESIE KONKURENCYJNOŚCI

3.1 Zmiany makroekonomiczne

Pomimo dużej niepewności co do rozwoju sytuacji międzynarodowej oczekuje się, że gospodarka UE będzie nadal rosnąć, choć w umiarkowanym tempie. Niezwykle dobre, choć nieco słabsze wyniki rynku pracy w ostatnich latach, w połączeniu ze spadkiem inflacji, doprowadziły do wzrostu realnych wynagrodzeń. Przyczyni się to do pobudzenia popytu, czemu sprzyjać będą również łagodniejsze warunki finansowania. Niestabilna sytuacja w zakresie handlu i bezpieczeństwa nasila jednak trudności, jeśli chodzi o wzrost gospodarczy. Oczekuje się, że wzrost realnego PKB nieznacznie się zwiększy, z 1,0 % w 2024 r. do 1,1 % w 2025 r., a następnie do 1,5 % w 2026 r., co wskazuje na stabilną i stałą ekspansję w umiarkowanym tempie, zapewniającą sprzyjające warunki dla przedsiębiorstw i inwestorów. Istnieje jednak poważne ryzyko wystąpienia zakłóceń w handlu UE. W ramach procedury dotyczącej zakłóceń równowagi makroekonomicznej Komisja zidentyfikowała słabe punkty związane z zakłóceniami równowagi makroekonomicznej lub nadmiernymi zakłóceniami równowagi w siedmiu państwach członkowskich. W ramce 2 podsumowano ustalenia dotyczące zakłóceń równowagi makroekonomicznej w państwach członkowskich.

Rynki finansowe i pośrednicy finansowi w UE wykazali odporność na wyzwania gospodarcze i geopolityczne. Ogólnie rzecz biorąc, wysokie zyski, solidny poziom kapitału i znaczne zabezpieczenia przed utratą płynności zwiększają zdolność banków UE do zapewnienia stabilnego finansowania gospodarki i dobrej odporności na przyszłe zagrożenia. Jakość aktywów banków jest bliska najwyższego w historii poziomu, ale rosnąca liczba przypadków niewypłacalności przedsiębiorstw i pojawiające się ogniska podatności na zagrożenia w sektorze nieruchomości komercyjnych wskazują na potrzebę ściślejszego monitorowania ryzyka kredytowego. Ponadto wraz z rosnącą liczbą cyberincydentów coraz większego znaczenia nabiera ryzyko operacyjne dla banków i innych instytucji sektora finansowego.

Perspektywy fiskalne wskazują na niewielki wzrost wskaźników deficytu i zadłużenia sektora instytucji rządowych i samorządowych po ich znacznym spadku od 2021 r. W strefie euro relacja deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB spadła z 3,5 % w 2023 r. do 3,1 % w 2024 r., a w UE – z 3,5 % do 3,2 %. Zgodnie z prognozą Komisji z wiosny 2025 r. w roku tym deficyt ma nieznacznie wzrosnąć do 3,2 % PKB w strefie euro i do 3,3 % w UE. Przewiduje się, że w 11 państwach członkowskich deficyt przekroczy próg 3 % PKB. Spadek relacji długu brutto sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB zatrzymał się: w latach 2023–2024 relacja ta ustabilizowała się na poziomie 88,9 % PKB w strefie euro i nieznacznie wzrosła do 82,2 % w UE. Prognozuje się, że w 2025 r. wzrośnie ona o 1 punkt procentowy zarówno w strefie euro, jak i w UE. W ramce 1 przedstawiono przegląd głównych ustaleń dotyczących nadzoru fiskalnego w ramach zreformowanego paktu stabilności i wzrostu.

Ramka 1: Informacje na temat nadzoru fiskalnego w ramach zreformowanego paktu stabilności i wzrostu

Wiosenny pakiet europejskiego semestru 2025 r. stanowi zakończenie pierwszego rocznego cyklu nadzoru makroekonomicznego w ramach zreformowanych ram zarządzania gospodarczego. Po wejściu w życie nowych ram w kwietniu 2024 r. wszystkie państwa członkowskie z wyjątkiem Niemiec przedłożyły swoje pierwsze plany średniookresowe. W rocznych sprawozdaniach z postępów przedłożonych przez państwa członkowskie pod koniec kwietnia podsumowano postępy w realizacji tych planów średniookresowych⁸.

Wraz z prognozą Komisji z wiosny 2025 r. i danymi dotyczącymi wyniku za 2024 r. stanowią one źródło kluczowych danych do oceny przestrzegania przez państwa członkowskie maksymalnego poziomu wzrostu wydatków netto. W swoich ocenach Komisja uwzględniła elastyczność przewidzianą w krajowej klauzuli wyjścia w odniesieniu do odpowiednich państw członkowskich, zakładając jej terminowe zatwierdzenie przez Radę⁹. W przypadku Niemiec nie można jeszcze przeprowadzić pełnej oceny zgodności ze względu na brak planu średniookresowego. Komisja oczekuje, że Niemcy przedstawią swój plan do końca lipca 2025 r.

Skoordynowane uruchomienie krajowej klauzuli wyjścia na mocy paktu stabilności i wzrostu stanowi część planu ReArm Europe/pakietu Gotowość 2030 przedstawionego w marcu 2025 r. i świadczy o elastyczności ram umożliwiającej dostosowanie się do nieoczekiwanych zmian sytuacji. Krajowa klauzula wyjścia uprawnia państwa członkowskie do przekroczenia maksymalnych stóp wzrostu wydatków netto zalecanych przez Radę w określonych granicach związanych ze wzrostem ich wydatków na obronę. W odpowiedzi na wnioski 16 państw członkowskich (Belgii, Bułgarii, Czech, Danii, Niemiec, Estonii, Grecji, Chorwacji, Łotwy, Litwy, Węgier, Polski, Portugalii, Słowenii, Słowacji i Finlandii) Komisja przyjęła dzisiaj zalecenia dla Rady w sprawie uruchomienia krajowej klauzuli wyjścia; zalecenia te czekają obecnie na przyjęcie przez Radę.

W odniesieniu do ośmiu państw członkowskich objętych procedurą nadmiernego deficytu (PND) Komisja oceniła działania podjęte w odpowiedzi na zalecenia Rady w ramach PND. Na podstawie tej oceny procedury wobec Włoch, Słowacji, Węgier, Polski, Francji i Malty

⁸ Dotychczas rocznego sprawozdania z postępów nie przedłożyła Rumunia.

⁹ W praktyce odchylenie w zakresie wyższych wydatków na obronę, które byłoby dopuszczalne w przypadku uruchomienia przez Radę krajowej klauzuli wyjścia, zgodnie z zaleceniami Komisji, zostało uwzględnione przez Komisję przy ocenie zgodności ze ścieżką wydatków netto ustaloną w ramach części zapobiegawczej (rozporządzenie (UE) 2024/1263) oraz przy ocenie skuteczności działań dotyczących zgodności ze ścieżką korygującą ustaloną w ramach części naprawczej (rozporządzenie (WE) nr 1467/97).

zostały zawieszono, a dwa ostatnie państwa członkowskie zostały wezwane do przygotowania się do wprowadzenia dalszych działań w związku z prognozowanym przez Komisję niewielkim odchyleniem od zalecanego wzrostu wydatków netto. W przypadku **Belgii** Komisja zaleciła nową ścieżkę korygującą po przedłożeniu przez ten kraj planu średniookresowego, który oczekuje na przyjęcie przez Radę. Prognozowany wzrost wydatków netto w Belgii w 2025 r. ma przekroczyć pułap określony w zaleceniu, ale mieścić się w granicach elastyczności przewidzianej w krajowej klauzuli wyjścia. W przypadku **Rumunii** wzrost wydatków netto znacznie przekracza pułap ustalony w ścieżce korygującej, co stwarza wyraźne ryzyko dla terminowej korekty nadmiernego deficytu do 2030 r. W związku z tym Komisja zaleca Radzie przyjęcie decyzji, w której stwierdza się brak skutecznych działań. Aby zapewnić stabilność budżetową i makroekonomiczną oraz utrzymać pełny dostęp do finansowania unijnego, Rumunia powinna podjąć szybkie działania w celu spełnienia wymogów procedury nadmiernego deficytu.

Komisja oceniła postępy w realizacji planów średniookresowych pozostałych 18 państw członkowskich. Przewiduje się, że 12 państw członkowskich (**Bulgaria, Czechy, Dania, Estonia, Grecja, Chorwacja, Łotwa, Litwa, Austria, Słowenia, Finlandia, Szwecja**) zachowa zgodność z zalecanym maksymalnym wzrostem wydatków netto, w stosownych przypadkach z uwzględnieniem elastyczności zapewnionej dzięki krajowej klauzuli wyjścia opartej na aktualnych prognozach wydatków na obronę. W przypadku Litwy Komisja zaleciła dziś Radzie zatwierdzenie jej planu średniookresowego. **Portugalia i Hiszpania** zasadniczo zachowują zgodność z zalecanym maksymalnym wzrostem wydatków netto. W przypadku Hiszpanii prognozuje się, że wzrost wydatków netto w 2025 r. przekroczy pułap zalecany przez Radę, ale nie przekroczy progów 0,3 % PKB (w ujęciu rocznym) i 0,6 % PKB (w ujęciu skumulowanym). W przypadku Portugalii przewidywane skumulowane odchylenie, z uwzględnieniem elastyczności zapewnionej dzięki krajowej klauzuli wyjścia w odniesieniu do wydatków na obronę, jest niższe niż próg 0,6 % PKB. W przypadku **Irlandii, Cypru, Luksemburga i Niderlandów** Komisja dostrzega ryzyko odchylenia od zalecanej ścieżki wydatków netto, ponieważ prognozowana stopa wzrostu w 2025 r. ma przekroczyć pułap zalecany przez Radę, a odchylenia przekraczają progi dla odchyżeń rocznych lub skumulowanych.

Po tej wstępnej ocenie, opartej na prognozie Komisji z wiosny 2025 r., jesienią przeprowadzona zostanie kolejna ocena, a ostateczna ocena nastąpi wiosną 2026 r. na podstawie danych dotyczących wyniku za 2025 r.

W ocenie realizacji planów średniookresowych uwzględniono również inwestycje i reformy stanowiące podstawę przedłużenia odpowiednich okresów dostosowania fiskalnego. Dotyczy to Hiszpanii, Francji, Włoch, Finlandii, Belgii i Rumunii. Szczegółowa ocena stanu realizacji tych zobowiązań znajduje się w załączniku 1 do poszczególnych sprawozdań krajowych. W przypadku Rumunii odpowiedź na zalecenie Rady z dnia 21 stycznia 2025 r. uznano dotychczas za niewystarczającą.

Komisja oceniła zgodność z kryterium deficytu w czterech państwach członkowskich, co stanowi podstawę ewentualnej decyzji w sprawie istnienia nadmiernego deficytu. W przypadku Austrii, Finlandii i Hiszpanii ocenę oparto na deficycie sektora instytucji rządowych i samorządowych, który w 2024 r. przekroczył wartość odniesienia deficytu wynoszącą 3 % PKB. W przypadku Łotwy ocenę oparto na prognozowanym deficycie w 2025 r., który przekroczy wartość odniesienia wynoszącą 3 % PKB. Uwzględniając wyniki analizy przedstawione w sprawozdaniu, nie ma podstaw do wszczęcia procedury nadmiernego deficytu wobec Finlandii, Łotwy i Hiszpanii. W odniesieniu do Austrii, uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Finansowego na temat jej sprawozdania, Komisja rozważy zaproponowanie wszczęcia procedury nadmiernego deficytu poprzez przedstawienie Radzie

wniosku dotyczącego przyjęcia decyzji na mocy art. 126 ust. 6 TFUE stwierdzającej istnienie nadmiernego deficytu.

W dodatku 5 przedstawiono szczegółowe informacje dotyczące poszczególnych krajów.

Ramka 2: Zakłócenia równowagi makroekonomicznej w państwach członkowskich

Komisja oceniła występowanie zakłóceń równowagi makroekonomicznej w 10 państwach członkowskich wybranych do szczegółowej oceny sytuacji w sprawozdaniu przedłożonym w ramach mechanizmu ostrzeżenia na 2025 r. W dziewięciu spośród tych państw członkowskich w ostatnim rocznym cyklu nadzoru w ramach procedury dotyczącej zakłóceń równowagi makroekonomicznej (PdZRM) stwierdzono występowanie zakłóceń równowagi lub nadmiernych zakłóceń równowagi, przy czym w Estonii występuje ryzyko nowo pojawiających się zakłóceń równowagi. Zgodnie z nowym podejściem zastosowanym w 2024 r. szczegółowe oceny sytuacji z 2025 r. zostały przedstawione państwom członkowskim przed opublikowaniem pakietu wiosennego, aby umożliwić bardziej dogłębną wielostronną dyskusję w komitetach Rady przed sformułowaniem wniosków dotyczących zakłóceń równowagi i opracowaniem zaleceń dla poszczególnych krajów¹⁰.

Klasyfikacja zakłóceń równowagi opiera się na trzech kryteriach: (i) jak poważne są zakłócenia równowagi; (ii) jak się zmieniały i będą zmieniać w przyszłości; oraz (iii) jakie środki są wobec nich wprowadzane w ramach polityki. Odzwierciedla to perspektywiczną orientację procedury dotyczącej zakłóceń równowagi makroekonomicznej (PdZRM), o której poinformowano w ramach przeglądu zarządzania gospodarczego i stosowano od tego czasu. W ramach tego perspektywicznego podejścia te trzy kryteria pozostają w mocy, ale większy nacisk kładzie się na zmiany bazowych zakłóceń równowagi oraz na przyjmowanie i wdrażanie przez organy krajowe środków z zakresu polityki mających na celu przewyciężenie tych zakłóceń lub związanych z nimi zagrożeń.

Klasyfikacje zostały opracowane w okresie niepewności co do sytuacji w światowym handlu. W decyzjach dotyczących klasyfikacji w ramach PdZRM uwzględnia się prognozy Komisji z wiosny 2025 r., które opierają się na założeniach technicznych wynikających z przyjęcia standardowego założenia o niezmienności polityki, ponieważ nie można przewidzieć wyniku negocjacji dwustronnych z partnerami handlowymi. Odzwierciedlają one również znaczną niepewność związaną z globalnym handlem i otoczeniem geopolitycznym oraz jego skutkami gospodarczymi.

Komisja podjęła szereg decyzji w ramach PdZRM. Silna inflacja odnotowywana w ostatnich latach ustąpiła, a stopy procentowe spadają. Pomimo ogólnego spadku inflacji w niektórych przypadkach nadal występuje silna presja kosztowa, która nadal wywiera presję na konkurencyjność kosztową, w szczególności w kilku państwach członkowskich. Ceny nieruchomości mieszkalnych zaczęły ponownie dynamiczniej rosnać. Zmniejszanie zadłużenia, które w ostatnich latach było ułatwione dzięki silnemu wzrostowi nominalnego PKB, staje się coraz trudniejsze. Podatność na zagrożenia maleje w szeregu państw członkowskich objętych szczegółową oceną sytuacji, a w niektórych przypadkach nie stwierdzono zakłóceń równowagi w ramach PdZRM. W większości pozostałych państw członkowskich objętych analizą rozwój sytuacji jest na ogół korzystny, ale utrzymują się istotne wyzwania. W szczególności:

- Estonia nie doświadcza zakłóceń równowagi, ponieważ w ostatnich latach, w okresie przedłużającej się recesji, występowały czynniki podatności na zagrożenia związane z pogorszeniem konkurencyjności cenowej i kosztowej, a ceny nieruchomości

¹⁰ SWD(2025) 68–71 oraz SWD(2025) 122–127.

mieszkalnych znacznie wzrosły, ale obecnie wydaje się, że ogólna podatność na zagrożenia jest ograniczona.

- W Niemczech zakłócenia równowagi już nie występują, ponieważ podatność na zagrożenia związana z dużą nadwyżką obrotów bieżących, która miała znaczenie transgraniczne, zmniejszyła się na przestrzeni lat, przy czym ostatnio ogłoszono znaczne postępy we wdrażaniu polityki.
- Cypr nie doświadcza już zakłóceń równowagi, ponieważ podatność na zagrożenia związana z zadłużeniem zewnętrznym i zadłużeniem sektora prywatnego maleje, częściowo dzięki silnemu wzrostowi gospodarczemu, a dalszej redukcji długu publicznego sprzyjają utrzymujące się nadwyżki budżetowe. Cypr poczynił znaczne postępy w realizacji działań mających na celu wyeliminowanie czynników zwiększających jego podatność na zagrożenia, ale deficyt obrotów bieżących pozostaje znaczny.
- Grecja, Włochy, Węgry, Niderlandy, Słowacja i Szwecja nadal borykają się z zakłóceniami równowagi, ponieważ ich podatność na zagrożenia utrzymuje się na ogólnie wysokim poziomie.
- Rumunia nadal doświadcza nadmiernych zakłóceń równowagi. Podatność na zagrożenia w tym kraju wzrosła w związku z pogłębieniem się w tym państwie podwójnego deficytu budżetowego i deficytu obrotów bieżących oraz pogorszeniem się konkurencyjności kosztowej w 2024 r.

W dodatku 4 przedstawiono szczegółowe informacje na temat kwestii specyficznych dla 10 państw członkowskich objętych oceną.

Poprawa efektywności i jakości finansów publicznych, w tym poprzez zrównoważoną strukturę podatków, pomoże państwom członkowskim sfinansować priorytety polityki.

Wysoki poziom długu publicznego w wielu państwach członkowskich w niestabilnej sytuacji gospodarczej pokazuje, jak ważne jest zapewnienie dobrej jakości wydatków publicznych. Działania w ramach polityki w tym zakresie obejmują w szczególności przegląd i poprawę długoterminowej efektywności wydatków publicznych oraz poprawę ram zarządzania inwestycjami publicznymi. Ponadto zmniejszenie luk podatkowych, między innymi poprzez ograniczenie wydatków podatkowych, zwłaszcza tych najmniej opłacalnych, oraz zwiększenie przestrzegania przepisów podatkowych przez podatników mają zasadnicze znaczenie dla zapewnienia bardziej stabilnych dochodów w sposób sprawiedliwy. Działania te powinny zostać uzupełnione dalszą modernizacją i cyfryzacją administracji podatkowej, a także skutecznymi narzędziami zwalczania strategii agresywnego planowania podatkowego oraz wzmocnioną wymianą informacji. Oprócz poprawy efektywności, poprawa jakości finansów publicznych, w tym poprzez reformy podatkowe, może przyczynić się do osiągnięcia innych celów politycznych, na przykład poprzez zmniejszenie obciążeń podatkowych pracy w celu zwiększenia zatrudnienia. Zachęty podatkowe odgrywają również kluczową rolę w dekarbonizacji. W zaleceniach dla poszczególnych krajów na 2025 r. szereg państw członkowskich wezwano do poprawy struktury podatków w celu wsparcia zrównoważonej konkurencyjności poprzez zmniejszenie barier dla inwestycji prywatnych, a także do przyspieszenia inwestycji w dekarbonizację i infrastrukturę czystej energii, w tym poprzez dalsze przyspieszenie procesów wydawania pozwoleń, aby wesprzeć osiągnięcie krajowych i unijnych celów w zakresie środowiska i klimatu.

3.2 Zniwelowanie luki innowacyjnej

Zniwelowanie luki innowacyjnej wymaga większych inwestycji, bogatego zasobu talentów, ściślejszej współpracy między nauką a biznesem, wdrażania i rozpowszechniania technologii oraz lepszej koordynacji polityki. Fragmentacja inwestycji publicznych i niewystarczające prywatne nakłady na badania i rozwój ograniczają potencjał innowacyjny UE. Kluczowe znaczenie dla osiągnięcia postępów mają ściślejsza współpraca między naukowcami a przedsiębiorstwami, spójna polityka innowacyjna na wszystkich szczeblach zarządzania oraz rozwiązanie problemu niedoboru talentów w dziedzinie nauk ścisłych, technologii, inżynierii i matematyki (STEM). Szybkie wdrożenie infrastruktury cyfrowej i realizacja krajowych strategicznych planów działania na rzecz cyfrowej dekady będą miały kluczowe znaczenie dla osiągnięcia wartości docelowych i celów cyfrowej dekady, które są niezbędne do zapewnienia innowacyjności, wydajności i transformacji cyfrowej sprzyjającej włączeniu społecznemu. Ponadto należy ułatwić i przyspieszyć proces wprowadzania odkryć naukowych i nowych technologii z laboratoriów na rynek oraz zwiększania skali działalności przez przedsiębiorstwa typu start-up, przy jednoczesnym obniżeniu kosztów tego procesu, tak aby w pełni wykorzystać potencjał jednolitego rynku, w tym w sektorze kosmicznym.

Komisja traktuje badania naukowe i innowacje jako kluczowy element unijnej gospodarki. W ramach inicjatywy „Wybierz Europę” przeznaczono pakiet środków o wartości 500 mln EUR na wzmocnienie superdotacji dla naukowców w ramach ERBN, podwojenie dodatków relokacyjnych oraz zwiększenie wsparcia dla programu Marie Skłodowska-Curie w latach 2025–2027. Ponadto niedawno opublikowany Plan działania na rzecz kontynentu sztucznej inteligencji ma na celu wsparcie rozwoju sztucznej inteligencji i utworzenie gigafabryk sztucznej inteligencji w całej Europie, a strategia UE na rzecz przedsiębiorstw typu start-up i skalowania działalności ma na celu poprawę warunków ramowych dla tworzenia i zwiększenie skali innowacyjnych przedsiębiorstw w Europie. W ramach RRF i polityki spójności już teraz wsparciem obejmuje się badania naukowe i innowacje (B+I) w państwach członkowskich, na który to cel przeznaczono ponad 55 mld EUR z RRF, a 113,6 mld EUR¹¹ z finansowania w ramach polityki spójności przeznaczono na cel „Bardziej inteligentna Europa”, obejmujący wsparcie dla B+I, infrastrukturę cyfrową i umiejętności na rzecz innowacji. Program „Cyfrowa Europa” znajduje się w czołówce inicjatyw technologicznych Komisji Europejskiej, a na lata 2025–2027 przeznaczono 1,3 mld EUR na działania w odpowiednich obszarach polityki. Plany odbudowy i zwiększania odporności zawierają również ponad 70 reform mających na celu konsolidację instytucji, pobudzenie karier naukowych, ułatwienie dostępu do finansowania, zacieśnienie współpracy i poprawę koordynacji zarządzania. W zaleceniach dla poszczególnych krajów na rok 2025 wezwano państwa członkowskie do zintensyfikowania wysiłków na rzecz zniwelowania luki innowacyjnej poprzez zwiększenie publicznych i prywatnych inwestycji w badania i rozwój, poprawę skuteczności wsparcia dla badań i rozwoju oraz ograniczenie fragmentacji ekosystemu. Ma się to przyczynić do osiągnięcia unijnego celu w zakresie wydatków, jakim jest przeznaczenie 3 % PKB na badania i rozwój¹². W zaleceniach dla poszczególnych krajów podkreślono również potrzebę wykorzystania odkryć naukowych do stworzenia możliwości

¹¹ Ze współfinansowaniem krajowym.

¹² <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-16179-2024-INIT/pl/pdf>.

rynkowych poprzez zacieśnienie współpracy między nauką a biznesem oraz promowanie komercjalizacji wyników badań. Duży nacisk położono na poprawę dostępu do finansowania dla przedsiębiorstw typu start-up i innowacyjnych przedsiębiorstw w celu wspierania dynamicznego i prosperującego ekosystemu badań naukowych i innowacji. Ponadto w zaleceniach dla poszczególnych krajów wzywa się niektóre państwa członkowskie do zniwelowania luki inwestycyjnej w zakresie łączności oraz do uproszczenia przepisów dotyczących wdrażania infrastruktury cyfrowej, co ma kluczowe znaczenie dla poprawy wydajności i wzmocnienia konkurencyjności.

3.3 Wspólny plan działania na rzecz dekarbonizacji, konkurencyjności i bezpieczeństwa

Kluczowe znaczenie ma zapewnienie europejskim konsumentom i przemysłowi przystępnej cenowo transformacji energetycznej. Chociaż ceny energii elektrycznej i gazu spadły ogólnie w porównaniu z szczytowymi wartościami z 2022 r., ceny detaliczne energii elektrycznej i gazu dla przemysłu pozostają w UE znacznie wyższe niż w Stanach Zjednoczonych (odpowiednio 2 do 2,5 i 3 do 5 razy wyższe od cen w Stanach Zjednoczonych¹³). Opierając się na odpowiednich reformach i inwestycjach w ramach krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności, państwa członkowskie podejmują działania na rzecz pełniejszej integracji rynku energii, wspieranej przez połączoną sieć cyfrową oraz silniejsze ramy regulacyjne. W rozdziałach REPowerEU krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności i programach polityki spójności przewidziano istotne środki na dekarbonizację systemu energetycznego, oparte na znacznym zwiększeniu skali inwestycji w energię odnawialną i infrastrukturę czystej energii, zapewniające szybką elektryfikację, której centralnym elementem jest efektywność energetyczna. W zaleceniach dla poszczególnych krajów na 2025 r. wezwano do dalszej dekarbonizacji systemu energetycznego, a w odniesieniu do szeregu państw członkowskich zawarto zalecenia dotyczące podjęcia konkretnych kroków w celu wycofania dotacji do paliw kopalnych, które nie rozwiązują w sposób ukierunkowany problemu ubóstwa energetycznego ani nie odpowiadają na rzeczywiste obawy dotyczące bezpieczeństwa energetycznego, utrudniają elektryfikację i nie mają kluczowego znaczenia dla konkurencyjności przemysłu. Plan działania UE na rzecz przystępnej cenowo energii ma na celu wsparcie starań państw członkowskich w obniżeniu cen energii i dalszym zmniejszeniu przywozu paliw kopalnych, co pozwoli osiągnąć roczne oszczędności w wysokości do 130 mld EUR do 2030 r. W tym celu niezbędne są: zakończenie tworzenia unii energetycznej, elektryfikacja, poprawa efektywności energetycznej, przyspieszenie wdrażania energii odnawialnej i czystej, zwiększenie zdolności przesyłowych sieci, w tym transgranicznych połączeń wzajemnych, oraz efektywne wykorzystanie istniejących połączeń, infrastruktura inteligentnych sieci oraz większa elastyczność systemów energetycznych.

Należy kontynuować działania na rzecz zmniejszenia nadmiernej zależności i wzmocnienia bezpieczeństwa energetycznego. Państwa członkowskie poczyniły znaczne postępy w realizacji planu REPowerEU, w tym poprzez wprowadzenie do planów odbudowy i zwiększania odporności specjalnych rozdziałów dotyczących stopniowego wycofania importu energii z Rosji. Import ten nadal stanowi jednak znaczną część koszyka

¹³ Obliczenia Komisji Europejskiej (dokonane przez Dział Głównego Ekonomisty DG ENER) na podstawie danych dotyczących cen pochodzących z Eurostatu i amerykańskiej Agencji Informacji Energetycznej (EIA).

energetycznego UE. W związku z tym w maju 2025 r. Komisja przyjęła plan działania REPowerEU na rzecz zakończenia importu energii z Rosji, aby zapewnić pełną niezależność energetyczną UE od Rosji¹⁴, mając na celu wycofanie całego importu energii z Rosji do końca 2027 r. Odpowiedni wniosek ustawodawczy zostanie przyjęty w czerwcu. Konieczne są zatem dalsze działania na szczeblu krajowym w celu poprawy efektywności energetycznej we wszystkich sektorach i przyspieszenia wykorzystania energii odnawialnej, przy jednoczesnej dywersyfikacji partnerów na rzecz bardziej niezawodnych. W zaleceniach dla poszczególnych krajów na 2025 r. zachęca się także państwa członkowskie do dalszego wzmocnienia infrastruktury czystej energii, w tym połączeń międzysieciowych, oraz magazynowania energii, aby umożliwić zwiększenie produkcji energii odnawialnej i czystej energii elektrycznej oraz zapewnić odporność i bezpieczeństwo dostaw energii elektrycznej.

Zwiększenie efektywnego gospodarowania zasobami i promowanie obiegu zamkniętego materiałów przyczynia się do dekarbonizacji, poprawy konkurencyjności i wzmocnienia bezpieczeństwa gospodarczego. Aby zapewnić stabilne i przystępne cenowo dostawy oraz wzmocnić zdolność UE do wydobywania, przetwarzania i recyklingu materiałów kluczowych dla przejścia na czystą energię, ogłoszono pierwszy wykaz projektów strategicznych w ramach aktu w sprawie surowców krytycznych. Ponadto Komisja przyjmie w 2026 r. akt w sprawie gospodarki o obiegu zamkniętym, który będzie dotyczył utrzymujących się wąskich gardeł w podaży i popycie na surowce wtórne, produkty i usługi o zamkniętym cyklu życia. Na szczeblu krajowym w zaleceniach dla poszczególnych krajów na 2025 r. wzywa się państwa członkowskie do poprawy warunków przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym poprzez zwiększenie zapobiegania powstawaniu odpadów, wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami, intensyfikację inwestycji publicznych i prywatnych oraz promowanie rozwiązań mających na celu poprawę trwałości, możliwości ponownego użycia i naprawy oraz zdolności do recyklingu produktów.

UE i jej państwa członkowskie muszą przyspieszyć przejście na gospodarkę neutralną dla klimatu, przy jednoczesnym zapewnieniu, aby ich przemysł pozostał konkurencyjny. Szybkie wdrożenie aktu w sprawie przemysłu neutralnego emisyjnie ma kluczowe znaczenie dla zwiększenia europejskich zdolności produkcyjnych w zakresie technologii neutralnych emisyjnie i ich kluczowych komponentów, a także dla usunięcia barier utrudniających zwiększenie produkcji w Europie. Ponadto w lutym Komisja przedstawiła Pakt dla czystego przemysłu, aby wesprzeć i przyspieszyć transformację europejskiego przemysłu, odblokować inwestycje i wesprzeć przedsiębiorstwa, ze szczególnym uwzględnieniem sektorów energochłonnych i sektora czystych technologii. Ponadto Komisja przedstawiła plany działania dla sektora motoryzacyjnego oraz sektora stali i metali w celu wzmocnienia ich konkurencyjności i promowania dekarbonizacji. W pakiecie wiosennym na 2025 r. podkreślono, że państwa członkowskie powinny wspierać tworzenie rynków pionierskich oraz wdrożyć plany i strategie na rzecz infrastruktury neutralnej emisyjnie, w szczególności wzmocnienie infrastruktury energetycznej, wychwytywanie i składowanie dwutlenku węgla oraz technologie wodorowe. Chociaż UE jest na dobrej drodze do osiągnięcia wynoszącego 55 % celu w zakresie klimatu do 2030 r.¹⁵, szybkie i konsekwentne wdrażanie krajowych

¹⁴ COM(2025) 440 final/2.

¹⁵ COM(2025) 274.

planów w dziedzinie energii i klimatu pozostaje równie ważne dla osiągnięcia celów w zakresie energii i klimatu na 2030 r.

Przystosowanie się do zmiany klimatu, w tym poprzez zrównoważoną gospodarkę wodną, pozostaje pilnym priorytetem dla UE, ponieważ ma kluczowe znaczenie dla ochrony zasobów oraz zwiększenia dobrobytu i bezpieczeństwa. Państwa członkowskie nadal stoją przed wyzwaniami związanymi z zanieczyszczeniem wody, nieefektywnym wykorzystaniem zasobów wodnych, prowadzeniem nieodpowiedniej gospodarki wodnej oraz niewłaściwą polityką cenową, a ponadto ponoszą koszty ludzkie i gospodarcze związane z suszami i powodzią. W związku z tym zalecenia dla poszczególnych krajów na 2025 r. obejmują działania w ramach polityki, które szereg państw członkowskich powinno podjąć w celu poprawy gospodarki wodnej na szczeblu krajowym i regionalnym oraz realizacji znacznych inwestycji. Ponadto strategia odporności wodnej oferuje spójne ramy mające na celu zapewnienie zrównoważonej gospodarki wodnej oraz sprostanie wyzwaniom związanym z niedoborem i jakością wody. W wyniku niedawno zaproponowanego przeglądu śródkresowego polityki spójności wzmocniono cel dotyczący promowania bezpiecznego dostępu do wody, zrównoważonej gospodarki wodnej i odporności wodnej oraz zwiększono stawki płatności zaliczkowych i stopy współfinansowania. Przyszły europejski plan w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu pomoże państwom członkowskim przygotować się i zaplanować działania na wypadek oddziaływania klimatu na infrastrukturę krytyczną, sektory strategiczne i związane z nimi inwestycje.

3.4 Uproszczenie otoczenia regulacyjnego

Uproszczenie przepisów, zmniejszenie obciążeń i zapewnienie skutecznej realizacji są niezbędne do ułatwienia prowadzenia działalności gospodarczej i wspierania dobrobytu w UE. Złożoność przepisów pozostaje główną przeszkodą dla długoterminowych inwestycji w Europie, a dwie trzecie europejskich przedsiębiorstw uważa ją za kluczową barierę¹⁶. Różnorodność i długość procedur administracyjnych w Europie stanowią przeszkodę dla inwestycji, dlatego też konieczne są działania na rzecz uproszczenia przepisów na szczeblu unijnym, krajowym i lokalnym. Komisja realizuje bezprecedensowy program uproszczeń i wdrażania¹⁷, którego celem jest zmniejszenie kosztów administracyjnych o co najmniej 25 %, a w przypadku MŚP o co najmniej 35 % do 2028 r. Oznacza to osiągnięcie oszczędności kosztów administracyjnych w wysokości co najmniej 37,5 mld EUR do końca obecnej kadencji Komisji. Komisja przyjęła dotychczas cztery obszerne wnioski dotyczące uproszczeń w dziedzinie sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju, inwestycji, wspólnej polityki rolnej oraz małych spółek o średniej kapitalizacji, a także cyfryzacji przepisów dotyczących produktów. Komisja wzywa współprawodawców do szybkiego osiągnięcia porozumienia w sprawie tych wniosków i będzie nadal dążyć do realizacji celów w zakresie uproszczeń, przeprowadzając testy warunków skrajnych dorobku prawnego UE w celu wykrycia nakładających się lub niespójnych przepisów, które można uwzględnić we wnioskach dotyczących uproszczeń.

¹⁶ [„EIB Investment Survey 2024” \[Badanie EBI na temat inwestycji z 2024 r.\] – Przegląd Unii Europejskiej.](#)

¹⁷ [Upraszczenie i wdrażanie – Komisja Europejska.](#)

Państwa członkowskie są również odpowiedzialne za wnoszenie wkładu w działania na rzecz uproszczenia przepisów poprzez reformy legislacyjne i administracyjne. Nowe narzędzia konsultacyjne, takie jak dialogi w sprawie wdrażania i kontrole rzeczywistego stanu wdrożenia, pomagają w identyfikowaniu przeszkód i wyznaczaniu sposobów poprawy wdrażania istniejących ram regulacyjnych. Komisja poprawi również jakość nowych przepisów, zapewniając, by wszelkie nowe wnioski sprzyjały wzrostowi gospodarcemu i konkurencyjności, poprzez stosowanie odnowionej oceny wpływu na MŚP i na konkurencyjność. Sposób, w jaki przedsiębiorstwa postrzegają łatwość przestrzegania przepisów krajowych i wymogów administracyjnych, różni się w poszczególnych państwach członkowskich. Ponad 45 % obywateli uważa, że administracja publiczna w ich kraju jest skomplikowana, uciążliwa i powolna. Państwa członkowskie powinny zapewnić, aby ich ramy regulacyjne sprzyjały wzrostowi gospodarcemu, unikać wszelkich zbędnych obciążeń przy wdrażaniu przepisów UE, zapewnić szybkie wdrażanie wniosków dotyczących uproszczeń, przyspieszyć cyfryzację oraz ułatwić wydawanie zezwoleń, certyfikację i płynną wymianę informacji między organami administracji publicznej na wszystkich szczeblach władzy.

W związku z tym w zaleceniach dla poszczególnych krajów na 2025 r. wezwano państwa członkowskie do uproszczenia procedur administracyjnych i ram regulacyjnych we wszystkich sektorach poprzez zmniejszenie złożoności, ograniczenie formalności administracyjnych i poprawę narzędzi regulacyjnych. W zaleceniach dla poszczególnych krajów wezwano państwa członkowskie do usprawnienia procesów wydawania pozwoleń i licencji – skrócenia terminów odwołań, cyfryzacji wniosków oraz wyjaśnienia zasad zagospodarowania przestrzennego i przyłączenia do sieci – w celu przyspieszenia wdrażania energii odnawialnej oraz budowy mieszkań i infrastruktury. W zaleceniach dla poszczególnych krajów wezwano również państwa członkowskie do poprawy jakości stanowienia prawa poprzez szerokie konsultacje z zainteresowanymi stronami, niezależny nadzór i oceny oparte na dowodach, aby zwiększyć pewność prawa i konkurencyjność.

3.5 Wykorzystanie całego potencjału europejskiego jednolitego rynku

Aby w pełni wykorzystać potencjał jednolitego rynku, należy usunąć pozostałe bariery utrudniające transgraniczną działalność gospodarczą i inwestycje. Jednolity rynek sprzyja wzrostowi gospodarcemu i dobrobytowi, ale nadal nie jest wystarczająco zintegrowany. MŚP, przedsiębiorstwa typu start-up i przedsiębiorstwa scale-up napotykają przeszkody, takie jak uciążliwe procedury administracyjne, restrykcyjne przepisy, opóźnienia w płatnościach i ograniczony dostęp do finansowania. Nieodpowiednia infrastruktura cyfrowa, energetyczna i transportowa osłabia konkurencyjność, a brak skoordynowanej integracji usług ogranicza potencjał – handel usługami stanowi zaledwie 7,6 % PKB¹⁸. Biorąc pod uwagę wielkość sektora, pogłębiona integracja stwarza ogromne możliwości. Aby usunąć te bariery, Komisja Europejska przedstawiła strategię jednolitego rynku, w której określono szereg działań na rzecz konkurencyjności mających ułatwić handel transgraniczny i sprawne funkcjonowanie europejskiego jednolitego rynku. Wczesna i stopniowa integracja krajów kandydujących do UE z częściami jednolitego rynku przyczyni się do jego dalszego wzmocnienia. Mając na względzie usprawnienie innowacji na całym jednolitym rynku, system jednolitego patentu ogranicza fragmentację przepisów, obniża koszty patentowania i ułatwia handel transgraniczny

¹⁸ Średnia wartość wywozu i przywozu usług w stosunku do PKB.

– liczba zarejestrowanych patentów jednolitych przekroczyła już 50 000. W ramach realizacji planów odbudowy i zwiększania odporności wiele państw członkowskich przyjęło ostatnio reformy mające na celu wzmocnienie jednolitego rynku poprzez liberalizację rynków usług, uproszczenie ram regulacyjnych dla szeregu zawodów, modernizację i profesjonalizację zamówień publicznych oraz wsparcie handlu i inwestycji. W zaleceniach dla poszczególnych krajów na 2025 r. położono nacisk na wzmocnienie jednolitego rynku poprzez zachęcanie państw członkowskich do ograniczenia barier regulacyjnych, zwiększenia konkurencji i usprawnienia zamówień publicznych. W zaleceniach dla poszczególnych krajów wezwano również do bardziej strategicznego planowania przemysłowego w celu zniwelowania dysproporcji terytorialnych oraz wsparcia infrastruktury, innowacji i łańcuchów wartości. Praworządność odgrywa ważną rolę w funkcjonowaniu gospodarki UE, zapewniając ochronę praw, karanie korupcji i egzekwowanie umów. Do kluczowych elementów otoczenia działalności gospodarczej, które wspierają inwestycje i innowacje, należą też: poszanowanie praworządności, w szczególności wysokiej jakości niezależne i wydajne systemy wymiaru sprawiedliwości, pewność prawa oraz równość wobec prawa, w którym to otoczeniu przedsiębiorstwa korzystają ze swobodnego przepływu i przewidywalnych warunków prowadzenia działalności gospodarczej. W stosownych przypadkach, w zakresie nieobjętym planami odbudowy i zwiększania odporności oraz w sposób uzupełniający do sprawozdania na temat praworządności, w zaleceniach dla poszczególnych krajów wzywa się państwa członkowskie do zwiększenia efektywności systemów sądownictwa i wzmocnienia działań na rzecz zwalczania korupcji.

Ramka 3: Bariery utrudniające inwestycje

Inwestycje w krajach europejskich utrudnia szereg barier strukturalnych, zarówno na poziomie prywatnym, jak i publicznym. W pakiecie wiosennym na 2025 r. wskazano główne czynniki hamujące inwestycje w państwach członkowskich. Złożoność przepisów i obciążenia administracyjne stanowią jedną z głównych przeszkód dla inwestycji, a w kilku państwach członkowskich odnotowuje się niespójne lub szybko zmieniające się ramy prawne, biurokratyczną nieefektywność i słabą koordynację między szczeblami administracji. Ta nieprzewidywalność zniechęca do długoterminowych inwestycji, zwłaszcza w przypadku MŚP. Kolejnym poważnym wyzwaniem jest powszechny niedobór pracowników z odpowiednimi umiejętnościami, z którym boryka się ponad 75 % przedsiębiorstw. Niedobór ten jest szczególnie dotkliwy w dziedzinach technicznych, informatycznych i naukowych, co ogranicza innowacyjność i wzrost wydajności. Wysokie koszty energii również stanowią poważną przeszkodę dla inwestycji, oddziałując na marże operacyjne i konkurencyjność sektorów energochłonnych. Ponadto dostęp do finansowania pozostaje ograniczony w kilku państwach członkowskich ze względu na słabo rozwinięte rynki kapitałowe i duże uzależnienie od kredytów bankowych, a przedsiębiorstwa mają trudności z pozyskaniem kapitału wysokiego ryzyka lub alternatywnych źródeł finansowania. W obszarze inwestycji publicznych odczuwalny jest również brak koordynacji między poszczególnymi szczeblami administracji rządowej, a także niedoskonałości w zakresie planowania i oceny projektów. W kilku państwach członkowskich brakuje standardowych metodyk oceny, wyboru i przeglądu projektów inwestycyjnych, co powoduje nieefektywność i utratę możliwości. Ponadto problemy te pogłębia niepewność geopolityczna i nieodpowiednie planowanie infrastruktury, co prowadzi do opóźnień we wdrażaniu energii odnawialnej, modernizacji transportu i rozbudowy infrastruktury. Wszystkie te przeszkody tworzą rozdrobniony krajobraz inwestycyjny, który hamuje konkurencyjność UE.

3.6 Finansowanie konkurencyjności oraz unia oszczędności i inwestycji

Stworzenie unii oszczędności i inwestycji¹⁹ ma poprawić sposób, w jaki system finansowy UE wspiera tworzenie bogactwa obywateli i inwestycje w strategiczne priorytety określone w Kompasie konkurencyjności dla UE. W ostatnich dziesięciu latach sektor prywatny w UE generował średnie oszczędności netto w wysokości 8,0 % PKB. Tylko około jedna czwarta tych oszczędności finansuje krajowe inwestycje prywatne, ponieważ rynki kapitałowe UE pozostają stosunkowo słabo rozwinięte w porównaniu z normami międzynarodowymi i ogólnie wnoszą jedynie niewielki wkład w zewnętrzne finansowanie przedsiębiorstw. Unia oszczędności i inwestycji, która opiera się na postępach już osiągniętych w ramach planów działania na rzecz unii rynków kapitałowych, ma na celu pogłębienie integracji i podziału ryzyka na rynkach kapitałowych. Jej celem jest również dalszy rozwój unii bankowej. Zgodnie z ustaleniami dotyczącymi unii oszczędności i inwestycji w zaleceniach dla poszczególnych krajów na 2025 r. nakreślono ukierunkowane działania na szczeblu krajowym mające na celu poprawę dostępu do finansowania. Zestaw proponowanych działań w ramach polityki obejmuje: (i) zachęcanie inwestorów detalicznych i instytucjonalnych do udziału w rynkach kapitałowych; (ii) zwiększenie możliwości pozabankowego finansowania dla przedsiębiorstw UE, w tym innowacyjnych przedsiębiorstw typu start-up i scale-up, a zwłaszcza dla małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP); (iii) rozwój lokalnych rynków inwestycji na niepublicznym rynku kapitałowym i kapitału wysokiego ryzyka oraz zwiększenie konkurencji na rynkach finansowych, w stosownych przypadkach; oraz (iv) poprawa ogólnej wiedzy finansowej.

3.7 Promowanie umiejętności i wysokiej jakości miejsc pracy przy jednoczesnym zapewnieniu sprawiedliwości społecznej

Rynek pracy UE wykazał się dużą odpornością w obliczu zwiększonej niepewności, ale konieczne są dalsze działania w ramach polityki w celu zwiększenia aktywności zawodowej i wspierania wydajności pracy w Europie. Rynek pracy w UE pozostaje silny, odnotowując historycznie niski poziom bezrobocia i rekordowy poziom zatrudnienia. UE jest na dobrej drodze do osiągnięcia głównego celu w zakresie wskaźnika zatrudnienia określonego w Europejskim filarze praw socjalnych, który to cel wynosi 78 % do 2030 r., co odzwierciedla również politykę i reformy przyjęte przez wiele państw członkowskich w ciągu ponad dziesięciu lat. W ubiegłym roku niedobory siły roboczej nieco się zmniejszyły, ale w większości państw członkowskich utrzymują się na poziomie wyższym niż przed pandemią i według prognoz będą się pogłębiać, utrudniając przedsiębiorstwom inwestowanie i wprowadzanie innowacji. Niedobór siły roboczej, który jest bardzo zróżnicowany w poszczególnych regionach i sektorach, a dodatkowo pogłębiony przez trendy demograficzne i niską podaż tanich mieszkań, utrzymuje się w budownictwie, służbie zdrowia i opiece długoterminowej, technologii, inżynierii, ICT i transporcie, hamując konkurencyjność i wzrost gospodarczy.

Konieczne są wspólne wysiłki na szczeblu UE i państw członkowskich na rzecz wspierania rynków pracy sprzyjających włączeniu społecznemu. W krajowych planach odbudowy i zwiększania odporności oraz programach polityki spójności przewidziano wiele

¹⁹ COM(2025) 124 final.

odpowiednich działań na rzecz zapobiegania segmentacji rynku pracy, poprawy skuteczności publicznych służb zatrudnienia, wspierania mobilności pracowników oraz zapewnienia ukierunkowanego wsparcia dla określonych grup. Nadal potrzebne są jednak dodatkowe wysiłki. Jak podkreślono w strategiach Unii równości²⁰, kluczowe znaczenie ma udział w rynku pracy kobiet i grup niedostatecznie reprezentowanych (takich jak pracownicy starsi, młodzież, osoby o niskich umiejętnościach zawodowych, osoba z niepełnosprawnościami, Romowie i osoby ze środowisk migracyjnych), również ze względu na kurczącą się liczbę ludności w wieku produkcyjnym. W zaleceniach zawartych w pakiecie wiosennym wzywa się państwa członkowskie do wprowadzenia skuteczniejszych aktywnych polityk rynku pracy oraz dobrze zaprojektowanych systemów podatkowych i świadczeń socjalnych, zawierających odpowiednie zachęty do podejmowania pracy, a także do podejmowania wysiłków na rzecz podnoszenia i zmiany kwalifikacji. Aby usunąć bariery utrudniające uczestnictwo w rynku pracy i przyciągnąć osoby do kluczowych sektorów, konieczne jest wspieranie dostępu do wysokiej jakości i przystępnych cenowo usług w zakresie wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem, a także opieki społecznej i długoterminowej, zapewnienie odpowiednich dostosowań dla osób z niepełnosprawnościami oraz poprawa warunków pracy²¹. Dynamika płac wymaga uważnego monitorowania i należy w niej znaleźć równowagę między zapewnieniem wydajności i konkurencyjności z jednej strony a uwzględnieniem kosztów utrzymania z drugiej strony. Kluczową rolę w tym zakresie odgrywają dialog społeczny i rokowania zbiorowe. Ponadto nadal ważna jest mobilność pracowników w obrębie UE, a jednocześnie coraz bardziej potrzebne będzie wspieranie legalnej migracji z państw spoza UE, aby zaspokoić potrzeby rynku pracy w UE. Kluczową rolę w ukierunkowaniu działań na szczeblu UE i krajowym odegra plan działania Komisji na rzecz wysokiej jakości miejsc pracy, który zostanie przedstawiony wkrótce.

Wzmocnienie kapitału ludzkiego ma kluczowe znaczenie dla konkurencyjnej, prosperującej i integracyjnej Europy. Oprócz wdrażania polityki mającej na celu przyciągnięcie i zatrzymanie talentów w zaleceniach zawartych w pakiecie wiosennym wzywa się państwa członkowskie do podniesienia poziomu umiejętności ludności Europy oraz zwiększenia integracyjnego charakteru systemów edukacji. W ostatnich latach w całej UE odnotowano gwałtowny spadek poziomu umiejętności podstawowych, w tym zmniejszenie udziału osób osiągających najlepsze wyniki²². Około połowa mieszkańców UE nadal nie posiada podstawowych umiejętności cyfrowych, a udział w edukacji dorosłych pozostaje znacznie poniżej głównego celu filaru UE, który wynosi 60 % do 2030 r. W kontekście niedoborów kwalifikacji i siły roboczej²³ potrzebne są dalsze działania na rzecz zwiększenia inwestycji w uczenie się przez całe życie, ułatwienia utrzymania i uznawania umiejętności oraz zwiększenia dostępności możliwości uczenia się dla grup w niekorzystnej sytuacji. Systemy kształcenia i szkolenia w państwach członkowskich i regionach muszą lepiej reagować na zmieniające się rynki pracy. W działaniach w ramach polityki należy również uwzględnić

²⁰ Strategie Unii równości promują równe szanse na rynku pracy i w edukacji dla kobiet i grup defaworyzowanych, takich jak osoby z niepełnosprawnościami, oraz osoby należące do mniejszości rasowych lub etnicznych, w tym Romów.

²¹ [W zestawie narzędzi demograficznych](#) wskazano również działania mające na celu sprostanie wyzwaniom demograficznym i ich oddziaływaniu na przewagę konkurencyjną Europy.

²² Komisja Europejska (2024). [The twin challenge of equity and excellence in basic skills in the EU \[Podwójne wyzwanie pod względem równości i doskonałości w zakresie umiejętności podstawowych w UE\]](#).

²³ Eurobarometr 529, 2023.

zwiększenie atrakcyjności zawodu nauczyciela oraz zwiększyć jakość i integracyjny charakter nauczania. Do 2035 r. ponad połowa nowych miejsc pracy będzie dotyczyła zawodów wymagających wysokich kwalifikacji²⁴, ale obecna podaż umiejętności w dziedzinie STEM jest niewystarczająca, aby zaspokoić rosnące zapotrzebowanie. STEM musi stać się strategicznym priorytetem polityki w zakresie edukacji i umiejętności na wszystkich poziomach. Realizowana na szczeblu UE inicjatywa „unia umiejętności”²⁵ jest ukierunkowana na budowanie umiejętności, regularne podnoszenie kwalifikacji i przekwalifikowywanie, a także mobilność umiejętności i pracowników. W Planie działania w zakresie umiejętności podstawowych wzywa się państwa członkowskie do wspierania uczniów osiągających słabe wyniki. Trwają również intensywne działania mające na celu zaradzenie niedoborom kwalifikacji, przy wsparciu polityki spójności i RRF, a wszystkie państwa członkowskie wdrażają wspierane przez UE działania na rzecz umiejętności, uczenia się dorosłych, kształcenia i szkolenia. UE i państwa członkowskie powinny również kontynuować współpracę na rzecz szerszego stosowania mikroświadczeń oraz ustanowienia pilotażowego programu gwarancji umiejętności dla pracowników sektorów przechodzących restrukturyzację lub zagrożonych bezrobociem.

Unikalna europejska społeczna gospodarka rynkowa w dużym stopniu opiera się na odporności i sprawiedliwości. Europejski filar praw socjalnych pozostaje kluczowym elementem kształtowania silniejszej i bardziej integracyjnej Europy. Państwa członkowskie uwzględniły odpowiednie reformy i inwestycje w swoich planach odbudowy i zwiększania odporności, koncentrując się w szczególności na poprawie usług socjalnych i opieki zdrowotnej, włączeniu słabszych grup społecznych, modernizacji systemów świadczeń socjalnych oraz cyfryzacji opieki zdrowotnej. Chociaż odsetek osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym nieznacznie spadł w ostatnim czasie, nadal należy przeciwdziałać wysokim wskaźnikom ubóstwa wśród słabszych grup społecznych i dzieci, a także znacznym dysproporcjom regionalnym. Konieczne będą intensywne działania, aby osiągnąć główny cel filaru UE, jakim jest zmniejszenie ubóstwa lub wykluczenia społecznego o co najmniej 15 mln osób do 2030 r., w tym co najmniej 5 mln dzieci. Jeżeli chodzi o wyzwania demograficzne, społeczne i związane z rynkiem pracy, w zaleceniach dla poszczególnych krajów na 2025 r. podkreślono potrzebę zapewnienia odpowiednich i skutecznych systemów ochrony socjalnej, włączenia społecznego i emerytalnego oraz ułatwienia dostępu do mieszkań po przystępnych cenach i usług socjalnych. Ważne jest również zapewnienie niedyskryminacji, promowanie równości płci i poprawa włączania kwestii równości do głównego nurtu polityki. W obliczu rosnącego zapotrzebowania na opiekę zdrowotną i długoterminową państwa członkowskie muszą również budować stabilne systemy opieki zdrowotnej i długoterminowej, w tym poprzez przejście na model profilaktycznej i podstawowej opieki zdrowotnej. Ryzyko wystąpienia sytuacji nadzwyczajnych związanych ze zdrowiem jest coraz większe, dlatego UE musi koniecznie dalej wzmacniać i konsolidować swoje zdolności w zakresie gotowości i reagowania w dziedzinie bezpieczeństwa

²⁴ Oszacowano w ramach projektu CEDEFOP dotyczącego analizy umiejętności „Prognoza umiejętności” [Prognoza umiejętności | CEDEFOP](#).

²⁵ [Unia umiejętności – Komisja Europejska](#).

zdrowotnego²⁶. Aby urzeczywistnić Europejską Unię Zdrowotną, UE podejmuje również działania w ramach takich inicjatyw jak akt dotyczący leków o krytycznym znaczeniu, mający na celu poprawę dostaw i produkcji takich leków. Aby UE była sprawiedliwa i sprzyjająca włączeniu społecznemu, konieczne jest również, aby korzyści płynące z transformacji ekologicznej i cyfrowej były udziałem całego społeczeństwa. Oznacza to zapewnienie wsparcia regionom i społecznościom, które w nieproporcjonalny sposób odczuwają skutki tych przemian. Celem Funduszu na Rzecz Sprawiedliwej Transformacji jest wspieranie bardziej sprawiedliwej transformacji, a Społeczny Fundusz Klimatyczny zapewni specjalne środki finansowe na wsparcie osób najbardziej dotkniętych tymi przemianami. Komisja przedstawi nowy plan działania dotyczący wdrożenia Europejskiego filaru praw socjalnych, uzupełniony strategią UE na rzecz walki z ubóstwem.

Ramka 4: Analiza pozytywnej konwergencji społecznej zgodnie z ramami konwergencji społecznej

Komisja oceniła istnienie wyzwań dla pozytywnej konwergencji społecznej w 10 państwach członkowskich zgodnie z ramami konwergencji społecznej, które obejmują dwuetapową analizę ryzyka i wyzwań dla pozytywnej konwergencji społecznej w poszczególnych krajach²⁷. W analizie pierwszego etapu, przedstawionej we wspólnym sprawozdaniu o zatrudnieniu na rok 2025²⁸, przeanalizowano politykę rynku pracy, politykę w zakresie umiejętności i politykę społeczną we wszystkich państwach członkowskich. Potencjalne ryzyko dla pozytywnej konwergencji społecznej stwierdzono w 10 państwach członkowskich (w Bułgarii, Estonii, Grecji, Hiszpanii, Chorwacji, we Włoszech, na Litwie, w Luksemburgu, na Węgrzech i w Rumunii). W dniu 11 kwietnia 2025 r.²⁹ opublikowano analizę na drugim etapie dotyczącą tych 10 państw i koncentrującą się na obszarach polityki, które w pierwszym etapie uznano za stwarzające potencjalne zagrożenia dla pozytywnej konwergencji społecznej w oparciu o wskaźniki podstawowe tablicy wskaźników społecznych. Drugi etap analizy opiera się na szerokim zestawie danych ilościowych i jakościowych oraz na kluczowych czynnikach stymulujących wyzwania związane z pozytywną konwergencją społeczną. Przeanalizowano w nim bardziej szczegółowo rozwój sytuacji i uwzględniono odpowiednie rozwiązania polityczne podjęte lub planowane przez dane państwo członkowskie. Zasadniczo w drugim etapie analizy zidentyfikowano wyzwania związane z pozytywną konwergencją społeczną w trzech państwach członkowskich (Grecji, Rumunii i Włoszech)³⁰.

Analiza tendencji w zakresie pozytywnej konwergencji społecznej wskazuje na wyzwania horyzontalne we wszystkich trzech obszarach polityki. W analizie wskazano dalsze działania mające na celu zwiększenie nabywania umiejętności, aby położyć podwaliny pod rozwój umiejętności oraz zaradzić niedoborom umiejętności i niedoborom siły roboczej. Chociaż rynki pracy są ogólnie w dobrej kondycji, w analizie wskazano na potrzebę skuteczniejszej integracji wszystkich grup społecznych na rynku pracy. Jednocześnie w ramach działań politycznych należy zwrócić szczególną uwagę na nierówności dochodowe i ryzyko ubóstwa lub wykluczenia społecznego, również

²⁶ W świetle zmieniających się wyzwań klimatycznych i geopolitycznych oraz zagrożeń bezpieczeństwa [strategia na rzecz unii gotowości](#) obejmuje działania w ramach polityki, które będą wspierać i uzupełniać wysiłki państw członkowskich zwiększające gotowość.

²⁷ Zob. art. 3 i odpowiedni motyw rozporządzenia (UE) 2024/1263.

²⁸ [Wspólne sprawozdanie o zatrudnieniu z 2025 r. przyjęte przez Radę EPSCO w dniu 10 marca 2025 r.](#)

²⁹ [SWD\(2025\) 95 – Drugi etap analizy krajowej dotyczącej konwergencji społecznej zgodnie z ramami konwergencji społecznej](#), 2025 r.

³⁰ W 2024 r. państwami członkowskimi, które zostały wskazane, były Bułgaria, Rumunia i Włochy.

w kontekście wyzwań demograficznych, przy jednoczesnym utrzymaniu odpowiednich i zrównoważonych systemów ochrony socjalnej i integracji społecznej.

Ustalenia z analizy konwergencji społecznej znajdują odzwierciedlenie w sprawozdaniach krajowych i stanowią podstawę europejskiego semestru 2025. Analiza ta została uwzględniona w przeglądach wielostronnego nadzoru przeprowadzonych przez odpowiednie komitety Rady.

Ramka 5: Mieszkalnictwo w Europie – wyzwania w zakresie polityk publicznych

Rozwój sytuacji na rynku mieszkaniowym ma istotne skutki gospodarcze i społeczne. Mieszkalnictwo wnosi znaczny wkład w gospodarkę UE, przy czym w 2024 r. sektor budowlany stanowił około 5 % PKB. Koszty mieszkaniowe pochłaniają również dużą część dochodów gospodarstw domowych, blisko 20 % w 2024 r., a w przypadku słabszych grup społecznych nawet więcej, nie mówiąc już o tym, że ich poziom ma znaczący wpływ na budżety gospodarstw domowych i poziom życia. Zmiany na rynkach mieszkaniowych i kredytów hipotecznych mają silny wpływ na cykle gospodarcze i stabilność finansową. Wysokie ceny i czynsze mogą negatywnie wpływać na mobilność pracowników i mieszkańców, zarówno w obrębie poszczególnych krajów, jak i między nimi, a także wpływać na zdolność osób z niepełnosprawnościami do samodzielnego życia. To z kolei może utrudniać efektywny podział pracy, przyczyniać się do niedoborów siły roboczej i ograniczać ogólną wydajność.

W Europie występuje duża rozbieżność między silnym popytem na mieszkania a niewystarczającą podażą, co skutkuje wysokimi cenami. W latach 2019–2024 liczba pozwoleń na budowę nowych budynków mieszkalnych spadła o 14 %. Jednocześnie ceny nieruchomości mieszkalnych wzrosły o 27 %. Szacuje się, że ceny nieruchomości mieszkalnych są zawyżone w około dwóch trzecich państw europejskich. Szczególnie napięta sytuacja na rynku mieszkaniowym panuje w stolicach, ośrodkach wzrostu gospodarczego i regionach turystycznych. Ponadto zmniejsza się dostępność mieszkań socjalnych, a rośnie liczba osób bezdomnych.

Aby zapewnić większą dostępność mieszkań, konieczne są reformy i inwestycje. Polityka mieszkaniowa pozostaje przede wszystkim w gestii państw członkowskich, regionów i miast, ale na wszystkich szczeblach potrzebne jest zdecydowane podejście. W ramach RRF wspiera się znaczne inwestycje (o wartości około 20 mld EUR) w tym obszarze oraz reformy dotyczące przystępności cenowej i dostępności mieszkań. W śródkresowym przeglądzie polityki spójności Komisja zaproponowała podwojenie środków przeznaczonych na mieszkalnictwo, tak aby osiągnęły one co najmniej 15 mld EUR. W ramach niniejszego pakietu wiosennego wydano szczegółowe zalecenia dotyczące rozwiązania problemu dostępności mieszkań w wielu krajach, w których sytuacja jest szczególnie trudna. Aby zapewnić wystarczającą i odpowiednią podaż mieszkań, polityka powinna być ukierunkowana na usuwanie długoterminowych barier strukturalnych, takich jak niewystarczające inwestycje, opodatkowanie, polityka zagospodarowania przestrzennego i niedobory siły roboczej w budownictwie, a także na uproszczenie przepisów i regulacji. Konieczne jest zwiększenie podaży przystępnych cenowo mieszkań i mieszkań socjalnych, aby zaspokoić potrzeby mieszkaniowe słabszych grup społecznych, a także gospodarstw domowych o niskich i średnich dochodach, które nie mają dostępu do mieszkań na warunkach rynkowych. W planowanym na 2026 r. europejskim planie na rzecz przystępnych cenowo mieszkań zostaną przedstawione zalecenia operacyjne mające na celu wsparcie inwestycji, reform politycznych i najlepszych praktyk.

4. WNIOSKI

Aby zapewnić długotrwały dobrobyt i odporność, UE dostosowuje swoje zarządzanie gospodarcze, kładąc ponownie nacisk na konkurencyjność. W Kompasie konkurencyjności dla UE określono priorytety Komisji na najbliższe pięć lat oraz jasny plan działania na rzecz wzmocnienia odporności gospodarczej UE i jej pozycji na arenie międzynarodowej. Europejski semestr jest kluczowym mechanizmem służącym realizacji tych priorytetów, wspierającym państwa członkowskie w dostosowywaniu krajowych reform i inwestycji do wspólnych celów UE oraz zapewniającym spójną realizację na wszystkich szczeblach zarządzania.

Komisja wzywa Radę Europejską do zatwierdzenia, a Radę UE do przyjęcia zaleceń Komisji dotyczących zaleceń dla poszczególnych krajów na 2025 r. Wzywa też wszystkie państwa członkowskie do pełnego i terminowego wdrożenia zaleceń w ścisłym dialogu z partnerami społecznymi, organizacjami społeczeństwa obywatelskiego i innymi zainteresowanymi stronami.

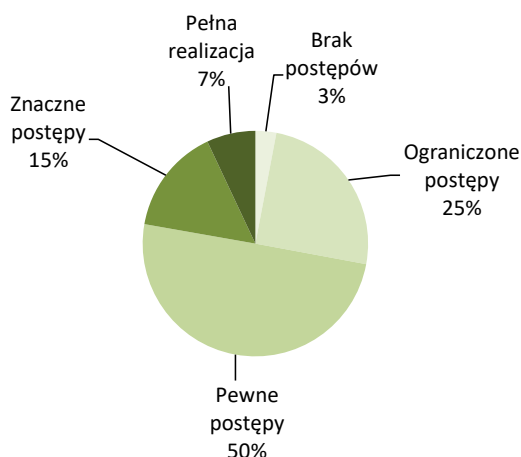
DODATEK 1 – PRZEGLĄD OBSZARÓW TEMATYCZNYCH UWZGLĘDNIONYCH W ZALECENIACH DLA POSZCZEGÓLNYCH KRAJÓW

	Innowacja	Dearbonizacja i konkurencyjność	Bezpieczeństwo	Uproszczenia	Jednolity rynek, konkurencja i pomoc państwa	Finansowanie	Umiejętności, praca wysokiej jakości i sprawiedliwość społeczna	Zagadnienia makrofiskalne
PC	Nauka i innowacyjne ekosystemy Innowacja, przedsiębiorstwa typu start-up i scale-up Cyfryzacja przedsiębiorstw	Dearbonizacja, energia odnawialna i przystępność cenowa energii Efektywność energetyczna Polityka w dziedzinie środowiska i zarządzanie zasobami Transport	Budowanie zdolności obronnych Bezpieczeństwo energetyczne i infrastruktura energetyczna Adaptacja do zmiany klimatu	Łączność cyfrowa, infrastruktura i funkcjonowanie rynku Zmniejszenie obciążeń regulacyjnych i administracyjnych Jakość stanowienia prawa Administracja publiczna	Cyfryzacja administracji publicznej i usług publicznych Otoczenie działalności gospodarczej (w tym MŚP)	Jednolity rynek, konkurencja i pomoc państwa Przedsiębiorstwa państwowe Zamówienia publiczne i koncesje System wymiaru sprawiedliwości Korupcja	Przeciwdziałanie praniu pieniędzy Dostęp do finansowania i finansowanie rozwoju (w tym URK) Usługi finansowe i stabilność systemu finansowego Zadłużenie sektora prywatnego i ramy upadłościowe Umiejętności, kształcenie i szkolenie zawodowe oraz kształcenie dorosłych Edukacja oraz wczesna edukacja i opieka nad dziećmi Aktywne polityki rynku pracy, funkcjonowanie rynku pracy oraz wynagrodzenia i ustalanie płac Niedyskryminacja i równe szanse Opieka zdrowotna i opieka długoterminowa Mieszkalnictwo	Systemy emerytalne i aktywność osób starszych Ubóstwo, włączenie społeczne i ochrona socjalna Rozwój regionalny i lokalne służby publiczne Ramy budżetowe i zarządzanie budżetem Polityka podatkowa Administracja podatkowa, oszustwa podatkowe i unikanie opodatkowania
BE								
BG								
CZ								
DK								
DE								
EE								
IE								
EL								
ES								
FR								
HR								
IT								
CY								
LV								
LT								
LU								
HU								
MT								
NL								
AT								
PL								
PT								
RO								
SI								
SK								
FI								
SE								

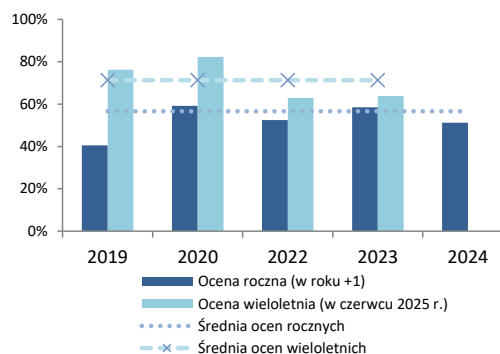
DODATEK 2 – POSTĘPY WE WDRAŻANIU ZALECEŃ DLA POSZCZEGÓLNYCH KRAJÓW

W europejskim semestrze w 2025 r. podsumowuje się działania państw członkowskich w ramach polityki podjęte w celu sprostania wyzwaniom o charakterze strukturalnym określonym w zaleceniach dla poszczególnych krajów przyjętych od 2019 r. W ocenie realizacji zaleceń dla poszczególnych krajów z 2025 r. przeanalizowano działania w ramach polityki podjęte dotychczas przez państwa członkowskie³¹, z uwzględnieniem środków podjętych w ramach wdrażania RRF, a także zobowiązań podjętych w planach odbudowy i zwiększania odporności oraz średniookresowych planach budżetowo-strukturalnych, w zależności od stopnia ich realizacji. Ocena odzwierciedla obecny etap realizacji, a nie poziom postępu, jaki można by osiągnąć przy założeniu pełnego wdrożenia planów³². Ocena zaleceń dla poszczególnych krajów na 2025 r. obejmuje zalecenia dla poszczególnych krajów na lata 2019–2023 (ocena wieloletnia) oraz ocenę zaleceń dla poszczególnych krajów na 2024 r. (ocena roczna).

Wykres 1: Obecny poziom wdrożenia zaleceń dla poszczególnych krajów na lata 2019–2023

Wykres 2: Wdrożenie zaleceń dla poszczególnych krajów na lata 2019–2024: roczna ocena w każdym kolejnym roku w stosunku do obecnego poziomu wdrożenia

³¹ W tym działania w ramach polityki zgłoszone w bazie danych dotyczących zaleceń dla poszczególnych krajów, w rocznych sprawozdaniach z postępów, a także w sprawozdaniach dotyczących RRF (sprawozdania półroczne z postępów w realizacji kamieni milowych i wartości docelowych oraz wynikające z oceny wniosków o płatności).

³² W kontekście RRF państwa członkowskie zostały poproszone o skuteczne uwzględnienie w swoich planach odbudowy i zwiększania odporności wszystkich lub znacznej części odpowiednich zaleceń dla poszczególnych krajów. Przedstawiona w niniejszym dokumencie ocena zaleceń dla poszczególnych krajów bierze pod uwagę stopień realizacji działań ujętych w RRP oraz działań znajdujących się poza zakresem RRP w czasie dokonywania oceny. Działania przewidziane w załącznikach do przyjętych decyzji wykonawczych Rady w sprawie zatwierdzenia oceny RRP, których jeszcze nie przyjęto ani nie wdrożono, lecz które uważa się za zapowiedziane w wiarygodny sposób, zgodnie z metodą oceny zaleceń dla poszczególnych krajów, gwarantują „ograniczony postęp”. Po realizacji działania te mogą przyczynić się do osiągnięcia „pewnych/znaczących postępów” lub „pełnej realizacji”, w zależności od swojej adekwatności, czyli stopnia, w jakim mogą sprostać wyzwaniom leżącym u podstaw zaleceń dla poszczególnych krajów. To samo podejście ma zastosowanie do reform i inwestycji ujętych w średniookresowych planach budżetowo-strukturalnych.

Uwaga: w ocenie wieloletniej przedstawionej na wykresie 1 uwzględnia się wdrożenie zaleceń dla poszczególnych krajów na lata 2019–2023 od czasu ich przyjęcia do publikacji niniejszego komunikatu. Należy zauważyć, że zalecenia dla poszczególnych krajów na 2021 r. odnoszą się wyłącznie do polityki fiskalnej i nie są już brane pod uwagę w ocenie zalecenia dla poszczególnych krajów na 2025 r. Ocena roczna na wykresie 2 przedstawia postępy odnotowane w pierwszym roku po przyjęciu zaleceń dla poszczególnych krajów, natomiast ocena wieloletnia przedstawia ocenę wdrażania poprzednich zaleceń dla poszczególnych krajów do teraz.

Z perspektywy wieloletniej osiągnięto przynajmniej pewien postęp w przypadku 72 % zaleceń dla poszczególnych krajów na lata 2019–2023 (zob. wykres 1). W ubiegłorocznej ocenie stwierdzono, że w 68 % zaleceń dla poszczególnych krajów na lata 2019–2023 odnotowano przynajmniej pewne postępy. Postępy były szczególnie wyraźne w zaleceniach dla poszczególnych krajów na lata 2019–2022, gdzie w 75 % przypadków odnotowano przynajmniej pewien postęp w porównaniu z 70 % w 2024 r. Świadczy to o tym, że RRF, jako instrument oparty na wynikach, nadal przyczynia się do wdrażania odpowiednich zaleceń dla poszczególnych krajów i pozostanie skutecznym w miarę podejmowania dalszych reform i inwestycji w ramach planów odbudowy i zwiększania odporności. Wdrażanie reform przebiega jednak w bardzo zróżnicowany sposób w poszczególnych obszarach polityki. W ostatnich latach państwa członkowskie nadal osiągały największe postępy w realizacji zaleceń dla poszczególnych krajów dotyczących dostępu do finansowania i usług finansowych, a w dalszej kolejności w zakresie funkcjonowania rynku pracy, ram budżetowych i zarządzania budżetem oraz otoczenia działalności gospodarczej. Z drugiej strony szczególnie powolne postępy odnotowano w dziedzinie mieszkalnictwa, polityki ochrony środowiska, administracji publicznej, polityki podatkowej oraz niedyskryminacji i równych szans.

Postępy we wdrażaniu zaleceń dla poszczególnych krajów przyjętych w 2024 r. również były znaczne. Państwa członkowskie poczyniły co najmniej „pewien postęp” w przypadku 51 % zaleceń skierowanych do nich w październiku 2024 r. (wykres 2). Stanowi to nieznaczny spadek w porównaniu z rocznymi postęпами osiągniętymi w 2024 r. w odniesieniu do zaleceń dla poszczególnych krajów przyjętych w lipcu 2023 r. Biorąc pod uwagę obszary polityki, w odniesieniu do których znaczna liczba państw członkowskich otrzymała zalecenia w 2024 r., ogólnie największe postępy osiągnięto w zakresie ram budżetowych i zarządzania budżetem, a w dalszej kolejności w zakresie dostępu do finansowania, funkcjonowania rynku pracy oraz umiejętności, kształcenia i szkolenia zawodowego. Natomiast mniejsze postępy odnotowano w zakresie realizacji zaleceń dotyczących administracji publicznej, polityki ochrony środowiska, systemów emerytalnych oraz badań naukowych i innowacji.

Wyniki oceny wdrożenia zaleceń dla poszczególnych krajów z 2025 r., wraz z wynikami z lat ubiegłych, zostaną udostępnione na stronie internetowej Komisji.

DODATEK 3 – POSTĘPY W REALIZACJI CELÓW ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU W CAŁEJ UE

Uwaga: na powyższym wykresie przedstawiono tempo, w jakim UE czyniła postępy w realizacji każdego z 17 celów w ostatnim okresie pięciu lat, dla których dostępne są dane. Metoda oceny wskaźników i ich agregacji na poziomie celów, jak również

bardziej szczegółowe analizy są dostępne na stronie internetowej Eurostatu: [Przegląd – Wskaźniki zrównoważonego rozwoju – Eurostat \(europa.eu\)](#).

Jakie postępy poczyniła UE w realizacji celów zrównoważonego rozwoju?

Znaczny postęp osiągnięto w osiągnięciu celów i wartości docelowych związanych ze zmniejszeniem nierówności (CZR 10), wzrostem gospodarczym i godną pracą (CZR 8) oraz dobrej jakości edukacją (CZR 4). UE poczyniła również postępy w realizacji większości pozostałych celów zrównoważonego rozwoju, ale w wolniejszym tempie. Wśród celów, w przypadku których odnotowano umiarkowane postępy, UE osiągnęła najlepsze wyniki w zakresie równości płci (CZR 5), odpowiedzialnej konsumpcji i produkcji (CZR 12), innowacyjności, przemysłu i infrastruktury (CZR nr 9) oraz wyeliminowania głodu (CZR 2). Z drugiej strony w ocenie nie odnotowano znacznego postępu w zakresie życia pod wodą (CZR 14), co wynika z powolnego rozszerzania chronionych obszarów morskich oraz pogarszającego się stanu oceanów. Odejście od celów zrównoważonego rozwoju zaobserwowano w zakresie czystej wody i warunków sanitarnych (CZR 6) oraz życia na lądzie (CZR 15). Na postępy w realizacji celu zrównoważonego rozwoju nr 6 niekorzystnie wpłynęło zjawisko niedoboru wody, natomiast na realizację celu zrównoważonego rozwoju nr 15 negatywnie oddziałuje degradacja gruntów i utrata różnorodności biologicznej.

DODATEK 4 – WNIOSKI ZE SZCZEGÓŁOWYCH OCEN SYTUACJI DOTYCZĄCYCH ZAKŁÓCEŃ RÓWNOWAGI MAKROEKONOMICZNEJ W PAŃSTWACH CZŁONKOWSKICH

W 7 z 10 państw członkowskich, w przypadku których przeprowadzono szczegółową ocenę sytuacji, stwierdzono zakłócenia lub nadmierne zakłócenia równowagi. W szczegółowej ocenie sytuacji zbadano, jak poważne są podatności na zagrożenia, jak się zmieniały i będą zmieniać w przyszłości oraz jakie środki są wobec nich wprowadzane w ramach polityki. W tym roku analizę szczegółowych ocen sytuacji przedstawiono przed wiosennym pakietem europejskiego semestru, aby umożliwić bardziej dogłębne wielostronne dyskusje z państwami członkowskimi przed sformułowaniem wniosków na temat ustaleń dotyczących zakłóceń równowagi i późniejszym sformułowaniem zaleceń dla poszczególnych krajów³³.

W ciągu ostatniego roku w wyniku zmian gospodarczych zmniejszyła się skala niektórych długotrwałych podatności na zagrożenia leżących u podstaw zakłóceń równowagi w kilku krajach. W 2024 r. w kilku krajach odnotowano niewielkie ożywienie wzrostu gospodarczego, choć w niektórych innych gospodarka pozostawała w stagnacji lub nawet weszła w fazę recesji. Zatrudnienie wzrosło, a stopa bezrobocia utrzymała się na historycznie niskim poziomie lub zbliżonym do tego poziomu. Inflacja i presja kosztowa zmniejszyły się jeszcze bardziej i – do niedawna – spadały szybciej niż przewidywano. W ciągu 2024 r. warunki finansowe uległy złagodzeniu po znacznym zaostrzeniu w poprzednich dwóch latach. Z prognoz na 2025 r. wynika, że stopy wzrostu gospodarczego w UE i w strefie euro jako całości utrzymają się na poziomie zbliżonym do odnotowanego w 2024 r., z istotnym ryzykiem pogorszenia sytuacji i potencjalnym przyspieszeniem w 2026 r.

Niepewność znacznie wzrosła w związku ze zmieniającą się sytuacją geopolityczną i handlową, co zwiększa ryzyko zakłóceń równowagi. Gospodarki bardziej uzależnione od handlu są bardziej narażone na ryzyko w przypadku przedłużającej się słabości, a nawet spadku światowego handlu po kilku latach spowolnienia, zwłaszcza w przetwórstwie przemysłowym. W perspektywie średnioterminowej planowana jest ekspansja fiskalna, głównie w celu wsparcia wyższych wydatków na obronność, chociaż nie we wszystkich przypadkach przedstawiono szczegółowe plany. Skutki wszystkich tych zmian są trudne do przewidzenia, ponieważ sytuacja jest raczej niestabilna, a wyniki niejasne, ale wymagają one dalszego ścisłego monitorowania ryzyka, przy uwzględnieniu perspektywy na przyszłość, która jest w tym kontekście niezwykle istotna.

³³ 10 szczegółowych ocen sytuacji przekazano państwom członkowskim w dwóch partiach, jednej w marcu (oceny dotyczące Cypru, Niemiec, Grecji i Niderlandów), a drugiej w kwietniu (oceny dotyczące Estonii, Węgier, Włoch, Rumunii, Słowacji i Szwecji); wszystkie zostały opublikowane w maju: [Szczegółowa ocena sytuacji – Komisja Europejska \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/economy_finance/2024-05-09-10-country-specific-assessments).

W poniższych akapitach dokonano przeglądu najważniejszych podatności na zagrożenia i perspektyw w obecnej sytuacji, w szczególności w 10 państwach członkowskich objętych w tym roku szczegółową oceną sytuacji.

Inflacja osiągnęła już punkt szczytowy, ale w niektórych przypadkach różnice w jej poziomie pozostają znaczne. W 2024 r. i na początku 2025 r. w całej UE utrzymało się spowolnienie inflacji, ale w niektórych państwach członkowskich jej poziom pozostawał wyraźnie powyżej średniej, zarówno w strefie euro, jak i poza nią. W rezultacie pogłębiły się znaczne skumulowane dywergencje w inflacji, w tym w niektórych przypadkach, w których ożywienie gospodarcze było ograniczone. W 2024 r. nastąpiło spowolnienie wzrostu jednostkowych kosztów pracy, ale w kilku przypadkach wzrost ten pozostał znaczny w kontekście kurczących się zasobów pracy i niskiego wzrostu wydajności.

W najbliższym czasie należy spodziewać się dalszego osłabienia presji cenowej i kosztowej, choć prawdopodobnie utrzymają się różnice między poszczególnymi krajami. Znaczny spadek cen energii i innych surowców, wraz z umocnieniem euro i większości innych walut UE, powinien przyczynić się do obniżenia inflacji. Słaby popyt może dodatkowo ograniczyć presję cenową w kilku krajach. Oczekuje się, że wzrost jednostkowych kosztów pracy ulegnie dalszemu spowolnieniu wraz ze spadkiem tempa wzrostu wynagrodzeń, ponieważ straty siły nabywczej spowodowane inflacją w poprzednich latach zostały już odrobione. Do utrzymania wysokiej inflacji w niektórych przypadkach przyczyniają się niedawne podwyżki podatków pośrednich. Skutki te mają jednak charakter tymczasowy i nie powinny negatywnie wpłynąć na konkurencyjność eksportową. Oczekuje się jednak, że różnice w poziomie inflacji odnotowane w niektórych krajach mogą się nadal pogłębiać. Trwałe dywergencje w zmianach kosztów i cen mogą stanowić zagrożenie dla pozycji zewnętrznej, a niektóre kraje, które odnotowały większy spadek konkurencyjności, mają bardziej niestabilne rachunki zagraniczne. Jednocześnie dywergencje w zakresie inflacji mogą wpływać na skuteczność polityki pieniężnej, zwłaszcza w unii walutowej. Dlatego też nadal ważne jest doprowadzenie popytu krajowego do bardziej zrównoważonego poziomu oraz usprawnienie funkcjonowania rynku w niektórych krajach.

Utrzymują się znaczne deficyty i nadwyżki obrotów bieżących, co odzwierciedla dynamikę popytu krajowego. W 2024 r. stan rachunków bieżących dalej się poprawiał dzięki kolejnym korzyściom w zakresie handlu, w tym dalszemu spadkowi cen energii. W poszczególnych krajach UE zaobserwowano różne tendencje wynikające z dynamiki popytu krajowego. W niektórych krajach odnotowuje się duże deficyty obrotów bieżących, w przypadku których obserwowana jest jedynie nieznaczna poprawa, która często zbiega się z silnym popytem krajowym. W kilku innych przypadkach zaobserwowano ogólną poprawę danych w okresie słabego wzrostu PKB, co może maskować słabsze wyniki rachunków zewnętrznych. W niektórych przypadkach deficyty są większe niż przed pandemią i słabsze, niż sugerowałyby to podstawowe dane tych gospodarek. W niektórych z tych krajów duże deficyty sektora instytucji rządowych i samorządowych są przyczyną znacznej części zapotrzebowania gospodarek na pożyczki i kredyty zagraniczne.

Jednocześnie znaczne nadwyżki obrotów bieżących nie uległy większym zmianom pomimo słabego handlu światowego, podczas gdy popyt krajowy w niektórych z tych krajów pozostawał w stagnacji.

Prognozuje się, że zmiany sald obrotów bieżących będą ograniczone, ale poziom niepewności jest wysoki. Umocnienie się euro i innych walut UE powinno spowodować spadek cen przywozu, a ceny energii i niektórych innych towarów również powinny spaść, co dodatkowo poprawi saldo obrotów bieżących. Z drugiej strony oczekuje się dalszego osłabienia światowego handlu i nie przewiduje się większych zmian w dynamice popytu krajowego w perspektywie krótkoterminowej, tak więc większość dużych deficytów obrotów bieżących powinna ulec jedynie nieznacznemu zmniejszeniu, a długotrwałe nadwyżki obrotów bieżących powinny zmienić się jedynie nieznacznie. W związku ze zmieniającą się sytuacją handlową poziom niepewności jest wyjątkowo wysoki. Państwa członkowskie odnotowujące duże nadwyżki mogą być potencjalnie bardziej narażone na skutki ograniczenia handlu. Jednakże przywóz tych krajów spadnie wraz z niższym wywozem, ponieważ popyt krajowy również może ulec zmniejszeniu. Kraje silnie zintegrowane z globalnymi łańcuchami wartości prawdopodobnie odczują większe skutki. Jednocześnie dużym dłużnikom może być trudniej wyjść z zadłużenia za pomocą zwiększonego wywozu i sfinansować znaczne potrzeby w zakresie na pożyczek i kredytów zagranicznych.

W przypadku bardziej ujemnych międzynarodowych pozycji inwestycyjnych netto odnotowano dalszą poprawę dzięki wzrostowi nominalnego PKB, ale efekty mianownika są w fazie stagnacji. Większość bardziej ujemnych pozycji poprawiła się w 2024 r. dzięki znacznemu wzrostowi nominalnego PKB i pomimo znacznych deficytów obrotów bieżących. Oczekuje się jednak, że w bieżącym i przyszłym roku kilka ujemnych międzynarodowych pozycji inwestycyjnych netto w stosunku do PKB ulegnie stagnacji lub poprawi się w znacznie mniejszym stopniu, odzwierciedlając niższy wzrost nominalnego PKB przy utrzymującym się wysokim zapotrzebowaniu na pożyczki i kredyty zagraniczne. W niektórych przypadkach umiarkowanie ujemne międzynarodowe pozycje inwestycyjne netto mogą ulec pogorszeniu, jeżeli deficyt obrotów bieżących jest bardzo wysoki. Znaczne pozycje dodatnie prawdopodobnie będą nadal rosnąć wraz z utrzymywaniem się wysokich nadwyżek na rachunku bieżącym.

W 2024 r. ceny nieruchomości mieszkalnych zaczęły dynamicznie rosnać dzięki wzrostowi dochodów i złagodzeniu warunków finansowania, po dwóch latach słabego lub ujemnego wzrostu. W 2024 r. ceny nieruchomości mieszkalnych wzrosły niemal wszędzie. Dotyczyło to również niektórych krajów, w których ceny nieruchomości mieszkalnych wydawały się od lat zawyżone, co po korekcie w ostatnich latach ponownie zwiększyło ryzyko ich przeszacowania. Popyt na mieszkania był napędzany przez rosnące dochody gospodarstw domowych, które w niektórych przypadkach wzrosły bardziej niż ceny nieruchomości mieszkalnych, oraz przez niższe stopy procentowe. Jednocześnie w kilku krajach nadal spadała liczba nowych inwestycji budowlanych, co dodatkowo wzmogło negatywny wpływ na ceny.

Ceny nieruchomości mieszkalnych będą prawdopodobnie nadal rosły pod wpływem długotrwałych czynników strukturalnych. Łagodzenie warunków finansowych dla gospodarstw domowych w połączeniu z dalszym wzrostem ich dochodów powinno nadal sprzyjać zaciąganiu kredytów na zakup nieruchomości i wspierać popyt na mieszkania. Polityka podatkowa wspierająca popyt oraz dysfunkcyjne rynki wynajmu nie uległy większym zmianom i sprzyjają finansowaniu nabywania nieruchomości z kredytów w różnych krajach. Jednocześnie nadal nie rozwiązano problemów związanych z niedostateczną podażą mieszkań, a słaba podaż w ostatnich latach i spadek liczby pozwoleń na budowę wskazują, że niedobór mieszkań będzie się utrzymywał i wywierał presję na wzrost cen nieruchomości mieszkalnych.

Nadal trwa proces zmniejszania zadłużenia przez gospodarstwa domowe i przedsiębiorstwa niefinansowe, ale tempo tego procesu uległo spowolnieniu w związku z osłabieniem efektu mianownika spowodowanego niższą inflacją i nieznacznym wzrostem akcji kredytowej. W 2024 r. w kilku krajach zadłużenie gospodarstw domowych i przedsiębiorstw wyrażone udziałem w PKB osiągnęło najniższy poziom od lat. Spadki relacji długu do PKB były jednak często mniej wyraźne niż w poprzednich latach, ponieważ niższa inflacja spowodowała osłabienie efektu mianownika. Ponadto w związku ze stopniowym łagodzeniem warunków finansowania i wzrostem dochodów nieco wzrosły przepływy kredytowe, zwłaszcza w przypadku gospodarstw domowych.

Wskaźniki zadłużenia sektora instytucji rządowych i samorządowych w wielu przypadkach nadal spadały, ale w niektórych krajach ostatnio ponownie wzrosły. Wysokie wskaźniki zadłużenia sektora instytucji rządowych i samorządowych spadły w niektórych krajach, a w innych nieznacznie wzrosły i przekroczyły poziomy sprzed pandemii. Efekty mianownika uległy osłabieniu wraz z mniej korzystnymi różnicami między stopami wzrostu a stopami procentowymi. W niektórych krajach odnotowano znaczne deficyty, podczas gdy inne wykazały zrównoważoną sytuację fiskalną lub nawet nadwyżki. W kilku krajach o niskim lub umiarkowanym zadłużeniu obserwuje się wzrost wskaźników zadłużenia z powodu wysokich deficytów. Warunki zaciągania pożyczek przez rządy poprawiły się lub pozostały stabilne, a większość spreadów w strefie euro zmniejszyła się w ubiegłym roku, jednak w 2025 r. wzrosły długoterminowe stopy procentowe. W przypadku niektórych państw członkowskich spoza strefy euro w 2024 r. i na początku 2025 r. wzrosły spready obligacji skarbowych; ponieważ w niektórych przypadkach zadłużenie w walutach obcych jest znaczne, istnieje ryzyko wystąpienia wahań kursów walutowych.

Oczekuje się, że w przyszłości tempo zmniejszania zadłużenia zarówno w sektorze prywatnym, jak i publicznym ulegnie spowolnieniu lub się odwróci. Przewiduje się także, że przy łagodniejszych warunkach finansowania zadłużenie sektora prywatnego będzie nadal nieznacznie rosnąć, co spowolni proces zmniejszania zadłużenia, a nawet go zatrzyma. W przypadku braku skutecznej realizacji działań w ramach polityki deficyty budżetowe pozostaną w niektórych przypadkach na wysokim poziomie, co spowoduje wzrost wskaźników zadłużenia

sektora instytucji rządowych i samorządowych. Niedawno zapowiedziano pewną ekspansję fiskalną, m.in. w dziedzinie wydatków na obronę, ale szczegóły nie zawsze zostały podane do wiadomości publicznej i nie znalazły odzwierciedlenia w prognozach.

Sektor bankowy uległ dalszemu wzmocnieniu. Banki nadal dobrze radzą sobie w obliczu słabej koniunktury ostatnich lat. W 2024 r. wskaźniki kapitałowe ponownie nieznacznie wzrosły lub utrzymały się na wysokim poziomie, a rentowność utrzymała się na wysokim poziomie. Wartość kredytów zagrożonych spadła lub ustabilizowała się w obszarach, na których wcześniej była bardziej znacząca; w krajach, w których ich poziom jest umiarkowany, ich wartość ustabilizowała się lub nieznacznie wzrosła. W kilku krajach poziom kredytów zagrożonych posiadanych przez podmioty niebędące bankami pozostaje jednak wysoki. Ekspozycja na nieruchomości komercyjne nadal budzi obawy w niektórych przypadkach, w których sektor ten ma znaczny udział w zadłużeniu przedsiębiorstw. Znaczne ekspozycje banków na dług państwowy ich państw macierzystych zmniejszyły się w niektórych przypadkach – choć nadal pozostają na wysokim poziomie – ale w większości pozostałych przypadków zwiększyły się jeszcze bardziej. W przyszłości niedawne złagodzenie warunków finansowych może położyć kres wzrostowi marż odsetkowych. Chociaż może to ograniczyć rentowność, wolumen kredytów może nieco wzrosnąć.

Tabela 1: KLASYFIKACJA PAŃSTW CZŁONKOWSKICH W RAMACH PdZRM

	Wyniki w 2024 r.	Wyniki w 2025 r.
Brak zakłóceń równowagi	ES, FR, PT	CY, DE, EE
Zakłócenia równowagi	CY, DE, EL, HU, IT, NL, SE, SK	EL, HU, IT, NL, SE, SK
Nadmierne zakłócenia równowagi	RO	RO
<i>p.m.: Brak szczególowej oceny sytuacji</i>	AT, BE, BG, CZ, DK, EE, FI, HR, IE, LT, LU, LV, MT, PL, SI	AT, BE, BG, CZ, DK, ES, FI, FR, HR, IE, LT, LU, LV, MT, PL, PT, SI

Uwaga: państwa członkowskie, których klasyfikacja zmieniła się między 2024 r. a 2025 r., zaznaczono pogrubioną czcionką w obu kolumnach.

Państwa członkowskie niedoświadczające zakłóceń równowagi

W *Estonii* nie stwierdzono zakłóceń równowagi. W ostatnich latach, w okresie przedłużającej się recesji, pojawiły się podatności na zagrożenia w związku z pogarszającą się konkurencyjnością cenową i kosztową, a ceny nieruchomości mieszkalnych znacznie wzrosły, jednak obecnie wydaje się, że ogólna podatność na zagrożenia jest ograniczona. Od kilku lat płace i ceny silnie rosną, a inflacja bazowa na początku 2025 r. utrzymywała się znacznie powyżej średniej dla strefy euro, napędzana wzrostem płac, zwłaszcza w sektorze publicznym. Negatywny wpływ tych czynników na ceny i koszty osłabia konkurencyjność gospodarki. Chociaż utrata dostępu do taniej energii i innych czynników produkcji w wyniku wojny napastniczej Rosji przeciwko Ukrainie była przyczyną utrzymującego się wzrostu cen w 2022 r., obecnie presja inflacyjna ma głównie charakter wewnętrzny. Silny popyt krajowy i kurczące się zasoby pracy umożliwiły szybki wzrost płac w okresie niskiej wydajności. W ostatnich latach wzrosły wynagrodzenia w sektorze publicznym, zwłaszcza nauczycieli i pracowników służby zdrowia, które w przeszłości były stosunkowo niskie. Wysoką skalę inflacji można częściowo przypisać podwyżkom podatków pośrednich. W ostatnich dwóch latach estoński wywóz stracił część udziału w rynku. Deficyt obrotów bieżących zmniejszył się ostatnio z powodu recesji w kraju; międzynarodowa pozycja inwestycyjna netto jest jedynie umiarkowanie ujemna, a zagrożenia dla stabilności zewnętrznej wydają się ograniczone. Ceny nieruchomości mieszkalnych znacznie wzrosły w ostatnich latach i szacuje się, że są zawyżone, ale ryzyko dla stabilności finansowej związane z kredytami hipotecznymi pozostaje niskie. Do tej sytuacji przyczyniły się niektóre działania w ramach polityki podjęte w przeszłości, w szczególności poprzez pobudzenie popytu krajowego po najgorszym

okresie kryzysu pandemii. Obejmowały one uwolnienie środków z drugiego filaru funduszu emerytalnego, co spowodowało wzrost cen, w tym cen nieruchomości mieszkalnych. W ostatnich latach wzrost wynagrodzeń w sektorze publicznym i płacy minimalnej zbiegł się w czasie z recesją i doprowadził do ogólnego silniejszego wzrostu wynagrodzeń w całej gospodarce. Działania ukierunkowane na poprawę wydajności pracy i otoczenia działalności gospodarczej pozostają ograniczone. Rząd ogłosił niedawno szereg działań w ramach polityki na rok 2026 mających na celu obniżenie podatków i wydatków, a co za tym idzie zmniejszenie presji inflacyjnej i złagodzenie niektórych negatywnych wpływów kosztów pracy.

W Niemczech zakłócenia równowagi już nie występują. Podatność na zagrożenia związana z dużą nadwyżką obrotów bieżących, która miała znaczenie transgraniczne, zmniejszyła się na przestrzeni lat, a ostatnio ogłoszono znaczne postępy w zakresie prowadzonej polityki. Nadwyżka obrotów bieżących spadła w ostatnich latach poniżej 6 % PKB, po osiągnięciu najniższego poziomu w 2022 r. z powodu wyjątkowo wysokich cen energii. Zmniejszenie salda obrotów bieżących odzwierciedla w dużej mierze niekorzystną sytuację zewnętrzną, podczas gdy w przypadku ogólnej podatności na zagrożenia wynikającej ze znacznej luki oszczędnościowo-inwestycyjnej nie odnotowano zasadniczej zmiany. Zapotrzebowanie na inwestycje wzrasta od lat, głównie w związku z inwestycjami publicznymi na szczeblu regionalnym oraz inwestycjami przedsiębiorstw, podczas gdy rzeczywiste inwestycje w ostatnich latach uległy zmniejszeniu w ujęciu realnym. W połączeniu z innymi wyzwaniem strukturalnymi niskie inwestycje publiczne i prywatne miały jeden z najniższych udziałów we wzroście potencjalnego PKB w UE. W 2024 r. realne wynagrodzenia osiągnęły poziom sprzed pandemii po umiarkowanym wzroście wynagrodzeń nominalnych. Na początku marca 2025 r., po wyborach parlamentarnych, ogłoszono jednak znaczące zmiany w polityce, w tym zmianę konstytucyjnych ram budżetowych. Ten pakiet strategiczny stanowi ważny krok i oznacza wyraźne przyspieszenie w stosunku do dotychczasowych tendencji, a jego wdrożenie doprowadzi do znacznego wzrostu wydatków na obronę i inwestycje infrastrukturalnych.

Na Cyprze zakłócenia równowagi już nie występują. Podatność na zagrożenia związana z zadłużeniem zewnętrznym i zadłużeniem sektora prywatnego maleje, częściowo dzięki silnemu wzrostowi gospodarczemu, a dalszej redukcji długu publicznego sprzyjają utrzymujące się nadwyżki budżetowe; deficyt obrotów bieżących pozostaje znaczny. Cypr poczynił znaczne postępy w realizacji działań mających zaradzić jego podatności na zagrożenia. Udział zadłużenia gospodarstw domowych i przedsiębiorstw niefinansowych w PKB spada, głównie dzięki silnemu efektowi mianownika wynikającemu z wysokiego wzrostu nominalnego PKB. Duża część zadłużenia przedsiębiorstw przypada na spółki celowe, których kredytodawcy mają siedzibę poza Cyprzem i które stanowią ograniczone ryzyko dla gospodarki. Ponadto znacznie zmniejszyła się wartość kredytów zagrożonych posiadanych przez banki w wyniku ich sprzedaży, odpisów i spłat. Zmniejsza się również wartość kredytów zagrożonych posiadanych przez przedsiębiorstwa nabywające kredyty, co prowadzi do dalszego zmniejszenia zadłużenia. Dług publiczny szybko maleje, a prognozy wskazują, że Cypr utrzyma nadwyżki budżetowe. Pomimo spadku w 2024 r.

deficyt obrotów bieżących pozostaje wysoki i oczekuje się, że poprawi się jedynie nieznacznie; ujemna międzynarodowa pozycja inwestycyjna netto pozostaje znacząca, ale jest znacznie zawyżona ze względu na obecność spółek celowych, które nie mają istotnych bezpośrednich powiązań z gospodarką krajową. Cypr odnotowuje postępy w realizacji polityki mającej na celu wyeliminowanie podatności. W szczególności w 2024 r. w pełni zaczęły funkcjonować ramy dotyczące wykluczenia z rynku, a przepisy mające na celu ułatwienie restrukturyzacji kredytów zagrożonych powinny przyczynić się do zmniejszenia zadłużenia gospodarstw domowych i zwiększenia ich oszczędności.

Państwa członkowskie doświadczające zakłóceń równowagi

***Grecja** nadal odnotowuje zakłócenia równowagi. Podatności na zagrożenia związane z wysokim zadłużeniem publicznym i zewnętrznym, kredytami zagrożonymi oraz bezrobociem nadal słabną, natomiast deficyt obrotów bieżących pozostaje wysoki. W 2024 r. relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB ponownie znacznie spadła, ale pomimo utrzymującej się tendencji spadkowej pozostaje najwyższa w UE. Nadwyżki budżetowe w połączeniu ze wzrostem PKB powinny zapewnić dalszą redukcję zadłużenia. Deficyt obrotów bieżących nieznacznie wzrósł w 2024 r., znacznie przekraczając poziom sprzed pandemii, i oczekuje się, że w bieżącym i przyszłym roku utrzyma się na wysokim poziomie. W 2024 r. widoczna była dalsza poprawa międzynarodowej pozycji inwestycyjnej netto, choć pozostaje ona najbardziej ujemna w UE i nie oczekuje się jej dalszej istotnej poprawy ze względu na duże deficyty obrotów bieżących i słabnące efekty mianownika. Sytuacja na rynku pracy nadal się poprawia – bezrobocie spada, ale nadal utrzymuje się na wysokim poziomie. W 2024 r. wartość kredytów zagrożonych w bilansach banków uległa dalszemu zmniejszeniu, ale proces restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji kredytów zagrożonych przez podmioty obsługujące kredyty był nadal powolny, co nadal stanowiło obciążenie dla bilansów przedsiębiorstw i gospodarstw domowych. Grecja poczyniła znaczne postępy w zakresie polityki dotyczącej eliminowania podatności na zagrożenia. W 2024 r. podjęto działania w celu poprawy poboru podatków i dalszego wspierania egzekwowania dotychczasowych kredytów zagrożonych. Poczyniono również postępy w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości. Utrzymanie tempa reform w ramach planu odbudowy i zwiększania odporności oraz po jego zakończeniu ma kluczowe znaczenie dla wyeliminowania strukturalnych słabości gospodarki, a zwiększenie wydajności jest kluczowe dla poprawy długoterminowych perspektyw wzrostu, co ułatwiłoby wyeliminowanie zakłóceń równowagi.*

***Włochy** nadal odnotowują zakłócenia równowagi. Utrzymują się podatności na zagrożenia związane z wysokim długiem publicznym i słabym wzrostem wydajności, które mają znaczenie transgraniczne. W 2024 r. wskaźnik zadłużenia sektora instytucji rządowych i samorządowych utrzymał się powyżej poziomu sprzed pandemii i wzrósł, odwracając tendencję spadkową obserwowaną w okresie po 2020 r., mimo że deficyt uległ zmniejszeniu, ponieważ nominalny PKB znacznie spowolnił, a wartości rezydualne zmiany długu zwiększające zadłużenie stały się znaczne ze względu na opóźniony wpływ ulg podatkowych na remonty mieszkań z poprzednich lat na zaciąganie kredytów gotówkowych. Wskaźniki rynku pracy nadal się poprawiają. Włoskie banki znacznie poprawiły jakość aktywów i rentowność; ich ekspozycja na ryzyko związana z niewypłacalnością państwa oraz stan kredytów gwarantowanych przez państwo nieco się zmniejszyły, ale nadal pozostają znaczne. W niektórych obszarach polityki podjęto już działania mające na celu wyeliminowanie stwierdzonych podatności na zagrożenia, jednak nadal kluczowe znaczenie ma dalsza skuteczna realizacja reform i inwestycji, zwłaszcza tych przewidzianych w planie odbudowy i zwiększania odporności oraz średniookresowym planie budżetowo-strukturalnym, a także zachowanie ostrożnego kursu polityki fiskalnej. Pełna realizacja działań przewidzianych we włoskim średniookresowym planie budżetowo-strukturalnym ma kluczowe*

znaczenie dla zapewnienia, aby wysoki wskaźnik zadłużenia sektora instytucji rządowych i samorządowych nie wzrósł jeszcze bardziej w perspektywie średnioterminowej. W celu wsparcia stabilności finansów publicznych wdrożono szereg polityk, takich jak usprawnienie corocznego przeglądu wydatków, trwale zmniejszenie klinu podatkowego oraz przegląd wydatków podatkowych. Reformy przyczyniły się również do znacznego postępu w zakresie ram upadłościowych i rynku kredytów zagrożonych. Działania przewidziane w planie odbudowy i zwiększania odporności sprzyjają wzrostowi wydajności i dalszemu wykorzystaniu potencjału siły roboczej Włoch, co ułatwi zmniejszenie długu publicznego. Kluczowe znaczenie ma skuteczna realizacja tych działań.

Węgry nadal odnotowują zakłócenia równowagi. Utrzymują się podatności na zagrożenia związane przede wszystkim z konkurencyjnością i potrzebami finansowymi rządu. Szybki wzrost płac w ostatnich latach osłabił konkurencyjność kosztową, utrzymuje się silniejsza presja inflacyjna niż w pozostałych krajach UE, a ożywienie gospodarcze jest powolne i narażone na ryzyko pogorszenia. W 2024 r. na bilansie płatniczym odnotowano nadwyżkę, ale polityka stymulująca popyt krajowy stanowi zagrożenie dla stabilności zewnętrznej. Deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych zmniejszył się w 2024 r. w wyniku zmniejszenia inwestycji i spadku wydatków na dotacje energetyczne, ale pozostaje wysoki i nie przewiduje się jego znacznej poprawy w bieżącym ani przyszłym roku. Wskaźnik zadłużenia sektora instytucji rządowych i samorządowych nie spada, a koszty obsługi zadłużenia i potrzeby finansowania brutto pozostają wysokie. Więż bank–państwo pogłębiła się w wyniku wprowadzenia zachęt podatkowych dla banków krajowych do nabywania długu publicznego. W 2024 r. nastąpił wyraźny wzrost cen nieruchomości mieszkalnych, napędzany silnym popytem, któremu sprzyjały rządowe działania wspierające popyt. Postępy w realizacji polityki są ograniczone. Węgry będą musiały wprowadzić trwale środki fiskalne i w mniejszym stopniu polegać na tymczasowych podatkach dochodowych od nieoczekiwanego zysku lub cięciach inwestycji. Polityka pieniężna jest restrykcyjna, ale jej skuteczność osłabiają interwencje rządowe: nadal udzielane są źle ukierunkowane dotacje i pożyczki dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw, a kontrola stóp procentowych kredytów ogranicza skuteczność polityki pieniężnej. Jednocześnie dotacje na cele mieszkaniowe i preferencyjne programy kredytowe nadal zakłócają rynek nieruchomości i zaostrzają negatywny wpływ na ceny nieruchomości.

Niderlandy nadal odnotowują zakłócenia równowagi. Istotne znaczenie mają nadal podatności na zagrożenia związane z wysokim zadłużeniem sektora prywatnego w kontekście przeszacowanego rynku nieruchomości oraz z dużą nadwyżką obrotów bieżących pomimo pewnej poprawy, w tym większej dynamiki popytu krajowego; podatności te mają znaczenie transgraniczne. Nadwyżka obrotów bieżących należy do największych w strefie euro i zgodnie z prognozami utrzyma się na wysokim poziomie. Z punktu widzenia oszczędności i inwestycji wszystkie sektory gospodarki przyczyniają się do powstania nadwyżki. Nadwyżka sektora przedsiębiorstw wynika w znacznym stopniu z działalności przedsiębiorstw niefinansowych za granicą oraz z udziału zysków zatrzymanych przez przedsiębiorstwa wielonarodowe. Mimo że wzrost konsumpcji i inwestycji

był głównym motorem ożywienia gospodarczego po pandemii, Niderlandy pozostają w tyle za strefą euro pod względem poziomu inwestycji przedsiębiorstw i inwestycji publicznych. Zadłużenie gospodarstw domowych pozostaje jednym z najwyższych w UE, ale znacznie spadło dzięki efektom mianownika, a zaciąganie kredytów przez gospodarstwa domowe znacznie wzrosło w 2024 r. Ceny nieruchomości mieszkalnych rosły w ubiegłym roku w coraz szybszym tempie, a w 2025 r. spodziewany jest ich dalszy silny wzrost, ponieważ nadal nie rozwiązano istotnych problemów strukturalnych. Postępy w realizacji polityki są ograniczone. Podjęto pewne działania, które mogą zmniejszyć nadwyżkę obrotów bieżących, ale ich ogólny wpływ nie powinien być znaczący. Podjęto również pewne działania mające na celu zwiększenie podaży mieszkań, ale działania mające na celu zmniejszenie zachęt do zaciągania pożyczek i kredytów przez gospodarstwa domowe były ograniczone. Niedawne wprowadzenie ograniczeń dotyczących czynszów stanowi zagrożenie dla rozwoju prywatnego i społecznego rynku najmu.

Słowacja nadal odnotowuje zakłócenia równowagi. Pomimo pewnej poprawy nadal utrzymują się podatności na zagrożenia związane z konkurencyjnością kosztową, równowagą zewnętrzną i rynkiem mieszkaniowym, podczas gdy poprawa sytuacji w zakresie zadłużenia gospodarstw domowych wydaje się silniejsza, a działania w ramach polityki są ograniczone. Inflacja i wzrost jednostkowych kosztów pracy znacznie spadły, ale utrzymują się różnice, w tym w zakresie inflacji bazowej, w stosunku do pozostałych państw strefy euro i UE. Po znacznej poprawie w 2023 r. spowodowanej niższymi cenami energii deficyt obrotów bieżących nieco się pogłębił w 2024 r. z powodu słabego eksportu i rosnącego przywozu w kontekście ponownego ożywienia popytu krajowego. Oczekuje się, że w bieżącym roku deficyt obrotów bieżących jeszcze wzrośnie. Równoległe nie maleje wysoki deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych. Ponadto w 2024 r. ponownie wzrosły ceny nieruchomości mieszkalnych, a spadek liczby nowych inwestycji w budownictwie mieszkaniowym pogłębia i tak już ograniczoną podaż mieszkań. Po kilku latach silnego wzrostu zadłużenia gospodarstw domowych wyższe stopy procentowe spowodowały w ostatnich dwóch latach spowolnienie popytu na kredyty hipoteczne, a wskaźniki zadłużenia gospodarstw domowych spadły w ostatnich latach. Wraz z poprawą warunków finansowych w 2024 r. i na początku 2025 r. zadłużenie gospodarstw domowych zaczęło jednak ostatnio ponownie rosnąć, czemu sprzyja wzrost realnych dochodów do dyspozycji w kontekście kurczących się zasobów pracy. Efekty mianownika stają się mniej znaczące, przez co wskaźniki zadłużenia gospodarstw domowych mogą w najbliższym czasie ustabilizować się lub spaść w mniejszym stopniu niż wcześniej, pozostając nadal poniżej średniej unijnej w kontekście dobrej kondycji sektora bankowego. Postępy w realizacji polityki są ograniczone. Aby ograniczyć inflację, przedłużono środki wsparcia energetycznego dla gospodarstw domowych. Jednak ten nieukierunkowany środek stał się jedną z przyczyn znacznego deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych i deficytu obrotów bieżących. Poziom przyjmowanych środków mających na celu poprawę wydajności pracy i otoczenia działalności gospodarczej pozostaje ograniczony. W kwietniu br. weszła w życie nowelizacja ustawy o budownictwie, mająca na celu usprawnienie procedur budowlanych.

Szwecja nadal odnotowuje zakłócenia równowagi. Pomimo pewnego złagodzenia sytuacji w ostatnim czasie nadal występują istotne podatności na zagrożenia związane z rynkiem nieruchomości i wysokim zadłużeniem sektora prywatnego, które to podatności będą się utrzymywać, jeżeli nie zostaną podjęte zdecydowane działania. Pomimo niewielkiej poprawy sytuacji zadłużenie gospodarstw domowych i przedsiębiorstw w stosunku do PKB pozostaje jednym z najwyższych w UE, a ceny nieruchomości mieszkalnych utrzymują się na stałym poziomie nominalnym, ale nadal są zawyżone. Zaostrzenie warunków finansowych spowodowało również załamanie się budownictwa mieszkaniowego i wywarło dodatkową presję na wydatki gospodarstw domowych i przedsiębiorstw, a sektor finansowy pozostaje w dużym stopniu narażony na ryzyko związane z sektorem nieruchomości, w tym nieruchomościami komercyjnymi. Postępy w realizacji polityki są ograniczone. Polityka nadal sprzyja nabywaniu nieruchomości finansowanych z kredytów, podczas gdy nadal odczuwalna jest niedostateczna podaż mieszkań. System podatkowy nadal zachęca do nabywania nieruchomości finansowanych z kredytów poprzez znaczne odliczenia od podatku odsetek od kredytów hipotecznych. Działania na rzecz zwiększenia podaży mieszkań w przyszłości pomogłyby złagodzić wzrost cen nieruchomości, ale nie zastąpią reform ukierunkowanych na główne przyczyny zadłużenia gospodarstw domowych. Nie przeprowadzono jeszcze reform w odniesieniu do rynku wynajmu. Powyższe podatności na zagrożenia mogą się pogłębić, jeśli dojdzie do ponownego wzrostu finansowania zakupu nieruchomości z kredytu oraz zawyżania cen nieruchomości w wyniku złagodzenia działań makroostrożnościowych, które wydają się rozważane, przy dodatkowo sprzyjających warunkach finansowania.

Państwa członkowskie doświadczające nadmiernych zakłóceń równowagi

Rumunia nadal doświadcza nadmiernych zakłóceń równowagi. Podatność na zagrożenia w tym kraju wzrosła w związku z pogłębieniem się w tym państwie jednoczesnego deficytu budżetowego i deficytu obrotów bieżących oraz w związku z pogorszeniem się konkurencyjności kosztowej w 2024 r. Wysoki deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych wzrósł w 2024 r. Postępujący wzrost deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych, w szczególności wzrost wynagrodzeń i emerytur w sektorze publicznym, spowodował wzrost spożycia prywatnego i pogłębił i tak już wysoki deficyt obrotów bieżących. W 2024 r. nastąpił dalszy wzrost jednostkowych kosztów pracy, po tym jak w poprzednich latach odnotowano już bardzo wysoką stopę wzrostu, co osłabiło konkurencyjność kosztową. W 2024 r. osłabła stabilność struktury finansowania zewnętrznego opartej na znacznych bezpośrednich inwestycjach zagranicznych netto i funduszach UE, które powstrzymały wzrost zadłużenia zewnętrznego. W latach 2025 i 2026 oczekuje się jedynie nieznacznej redukcji deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych i deficytu obrotów bieżących. Wzrost jednostkowych kosztów pracy i inflacja powinny ulec spowolnieniu, ale pozostaną na wysokim poziomie. W 2024 r. postępy w realizacji polityki były minimalne, a zagrożenia dla stabilności makroekonomicznej zwiększyły się. Pod koniec ubiegłego roku wzrosła niepewność polityczna, co sprawiło, że kraj stał się podatny na zmiany nastrojów inwestorów i wyższe koszty finansowania zewnętrznego. Więż bank–państwo jest najsilniejsza w UE i w 2024 r. zaobserwowano jej dalsze wzmocnienie. Znaczący pakiet konsolidacji budżetowej przyjęty pod koniec 2024 r., obejmujący zamrożenie emerytur i wynagrodzeń w sektorze instytucji rządowych i samorządowych, wymaga jeszcze uzupełnienia o dalsze działania na rzecz zapewnienia pełnej zgodności z wartościami docelowymi określonymi w średniookresowym planie budżetowo-strukturalnym. Na początku 2025 r. przyjęto reformę systemu ustalania płacy minimalnej. Wdrożenie średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego oraz reforma podatkowa w 2025 r. mogłyby znacznie zmniejszyć podatność budżetu na zagrożenia. Ponadto konieczne są reformy strukturalne, w szczególności te przewidziane w planie odbudowy i zwiększania odporności, aby wzmocnić konkurencyjność, wyniki wywozu i przyciągnąć dalsze finansowanie unijne. Prawdopodobnie potrzebne będą jednak dodatkowe działania. Ogólnie rzecz biorąc, bez zdecydowanych działań w zakresie reform fiskalnych i strukturalnych deficyt budżetowy i deficyt bilansu płatniczego prawdopodobnie pozostaną na zbyt wysokim poziomie, co spowoduje, że Rumunia będzie narażona na zmiany nastrojów inwestorów i wstrząsy zewnętrzne.

DODATEK 5 – NADZÓR FISKALNY W RAMACH ZREFORMOWANEGO PAKTU STABILNOŚCI I WZROSTU

Wiosenny pakiet europejskiego semestru w 2025 r. stanowi zakończenie pierwszego pełnego rocznego cyklu nadzoru makroekonomicznego w ramach zreformowanych ram zarządzania gospodarczego. Po wejściu w życie w kwietniu 2024 r. nowe ramy osiągnęły ważny kamień milowy jesienią 2024 r., kiedy to większość państw członkowskich przedłożyła swoje pierwsze plany średniookresowe, po czym Komisja dokonała ich oceny w listopadzie i grudniu, a Rada zatwierdziła je w styczniu. W rocznych sprawozdaniach z postępów przedłożonych przez państwa członkowskie pod koniec kwietnia podsumowano postępy w realizacji tych planów średniookresowych³⁴. Wraz z prognozą Komisji z wiosny 2025 r. i danymi dotyczącymi wyniku za 2024 r. stanowią one źródło kluczowych danych do oceny przestrzegania przez państwa członkowskie maksymalnego poziomu wzrostu wydatków netto zalecanego przez Radę. W przypadku państw członkowskich objętych procedurą nadmiernego deficytu w niniejszej ramce i w załączniku 1 do sprawozdania krajowego zawarto ocenę skuteczności działań podejmowanych w celu korekty ich nadmiernego deficytu.

W przypadku 22 państw członkowskich Komisja oceniła zgodność wzrostu wydatków netto w 2025 r. (oraz łącznie w latach 2024 i 2025) z maksymalnym poziomem wzrostu wydatków netto zalecanym przez Radę. W przypadku Belgii, Bułgarii i Litwy ocena zgodności opiera się na ścieżce wydatków netto przedstawionej w ich planach średniookresowych i pozytywnie ocenionej przez Komisję jako zgodna z wymogami rozporządzenia (UE) 2024/1263, przy założeniu ich terminowego zatwierdzenia przez Radę. W przypadku Austrii ocena została przeprowadzona na podstawie ścieżki wydatków netto przedstawionej w jej planie średniookresowym, w oczekiwaniu na ocenę Komisji i zatwierdzenie przez Radę. W przypadku Niemiec nie można na razie przeprowadzić pełnej oceny zgodności ze względu na brak planu średniookresowego. Komisja oczekuje, że Niemcy przedstawią swój plan do końca lipca 2025 r.

W następstwie konkluzji Rady Europejskiej w sprawie obronności europejskiej z dnia 6 marca 2025 r.³⁵ Komisja wezwała wszystkie państwa członkowskie³⁶ do skorzystania z elastyczności przewidzianej w krajowej klauzuli wyjścia zawartej w pakcie stabilności i wzrostu, aby ułatwić zwiększenie wydatków na obronę. W odpowiedzi na wnioski 16 państw członkowskich (Belgii, Bułgarii, Czech, Danii, Niemiec, Estonii, Grecji, Chorwacji, Łotwy, Litwy, Węgier, Polski, Portugalii, Słowenii, Słowacji i Finlandii) Komisja przyjęła dzisiaj zalecenia dla Rady w sprawie uruchomienia krajowej klauzuli wyjścia³⁷. Elastyczność wynikająca z krajowej klauzuli wyjścia dopuszcza odchylenie od zalecanego maksymalnego wzrostu wydatków netto do 1,5 % PKB w latach 2025–2028³⁸; w oczekiwaniu na jej uruchomienie przez Radę elastyczność przewidziana

³⁴ Dotychczas rocznego sprawozdania z postępów nie przedłożyła Rumunia.

³⁵ Konkluzje Rady Europejskiej w sprawie obronności europejskiej z 6 marca 2025 r., <https://www.consilium.europa.eu/media/tzkadtec/20250306-european-council-conclusions-en.pdf>.

³⁶ Komunikat Komisji w sprawie uwzględnienia wyższych wydatków na obronę zgodnie z paktem stabilności i wzrostu, C(2025) 2000 final.

³⁷ Rada i Komisja otrzymały również wniosek od Niemiec o uruchomienie krajowej klauzuli wyjścia. Ponieważ Niemcy nie przedłożyły jeszcze planu średniookresowego, Komisja oceni wniosek wraz z oceną planu średniookresowego po jego otrzymaniu.

³⁸ Ponadto przy ustalaniu elastyczności, jaką można zapewnić w ramach aktywacji krajowej klauzuli wyjścia, mechanizm zapewnienia stabilności długu ani mechanizm zapewnienia odporności deficytu nie będą brane pod uwagę. Gwarantuje to, że warunek dotyczący trwałości krajowej klauzuli wyjścia ma zastosowanie w równym stopniu do wszystkich państw członkowskich.

w krajowej klauzuli wyjścia została już należycie uwzględniona w poniższej ocenie³⁹. Odchylenia przekraczające tę kwotę bierze się pod uwagę przy ocenie zgodności z zasadami paktu stabilności i wzrostu, ponieważ zalecenia dotyczące uruchomienia krajowej klauzuli wyjścia nie zmieniają definicji deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych, długu ani wydatków netto, które to dane muszą być zestawiane i zgłaszane.

OCENA SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ PAŃSTW CZŁONKOWSKICH OBJĘTYCH PROCEDURĄ NADMIERNEGO DEFICYTU

Procedurą nadmiernego deficytu objętych jest osiem państw członkowskich: Belgia, Francja, Włochy, Węgry, Malta, Polska, Rumunia i Słowacja. W ocenie skuteczności działań analizuje się, czy wzrost wydatków netto w 2025 r. przewidziany w prognozie Komisji z wiosny 2025 r. jest zgodny z pułapami zalecanymi przez Radę⁴⁰. Odchylenia od tych pułapów podaje się w ujęciu rocznym (tj. dla 2025 r.) oraz skumulowanym (tj. łącznie dla 2024 i 2025 r.)⁴¹. W ocenie uwzględniono już elastyczność przewidzianą w krajowej klauzuli wyjścia dla tych państw członkowskich, w odniesieniu do których Komisja zaleca dziś Radzie jej uruchomienie, zakładając jej terminowe zatwierdzenie przez Radę.

Na podstawie tej oceny w odniesieniu do sześciu państw członkowskich (**Włoch, Słowacji, Węgier, Polski, Francji i Malty**) procedura nadmiernego deficytu (PND) zostaje zawieszona, z zastrzeżeniem uruchomienia przez Radę krajowej klauzuli wyjścia. Ocena przedstawia się następująco:

- W przypadku **Włoch** i **Słowacji** przewiduje się, że w 2025 r. wydatki netto wzrosną w granicach pułapu ustalonego w ścieżce korygującej.
- Prognozuje się, że w przypadku **Węgier** i **Polski** wzrost wydatków netto w 2025 r. przekroczy pułap określony w ramach ścieżki korygującej. Odchylenia prognozowane przez Komisję w odniesieniu do tych państw członkowskich mieszczą się jednak w zakresie elastyczności przewidzianej w krajowej klauzuli wyjścia opartej na aktualnych prognozach dotyczących wydatków na obronę.
- W przypadku **Francji** i **Malty** prognozowany wzrost wydatków netto ma przekroczyć pułap ustalony w ścieżce korygującej na 2025 r. dla Francji i na lata 2024–2025 dla Malty. Odchylenia te nie przekraczają odpowiednio 0,3 % (w ujęciu rocznym) i 0,6 % (w ujęciu skumulowanym) PKB, powyżej których istniałoby silne domniemanie braku skutecznych działań. Wzywa się te państwa członkowskie do zachowania gotowości do wprowadzenia dalszych działań w celu dostosowania się do ścieżki korygującej.

³⁹ W praktyce odchylenie w zakresie wyższych wydatków na obronę, które byłoby dopuszczalne w przypadku uruchomienia przez Radę krajowej klauzuli wyjścia, zgodnie z zaleceniami Komisji, zostało uwzględnione przez Komisję przy ocenie zgodności ze ścieżką wydatków netto ustaloną w ramach części zapobiegawczej (rozporządzenie (UE) 2024/1263) oraz przy ocenie skuteczności działań dotyczących zgodności ze ścieżką korygującą ustaloną w ramach części naprawczej (rozporządzenie (WE) nr 1467/97).

⁴⁰ W przypadku Belgii ocena zgodności opiera się na ścieżce wydatków netto przedstawionej w ich planach średniookresowych i pozytywnie ocenionej przez Komisję jako zgodna z wymogami rozporządzenia (UE) 2024/1263, przy założeniu ich terminowego zatwierdzenia przez Radę.

⁴¹ W przypadku państw członkowskich, które przedłożyły swoje plany średniookresowe w tym roku (Bułgaria, Belgia, Litwa i Austria), rokiem bazowym dla planu lub dla odpowiedniego zalecenia jest rok 2024 (ponieważ dane dotyczące wyniku są już dostępne), a okres dostosowania fiskalnego rozpoczyna się w 2025 r. W rezultacie roczne i skumulowane odchylenie dają taki sam wynik.

W przypadku **Belgii** prognozuje się, że wzrost wydatków netto w 2025 r. będzie wyższy od pułapu, który zostanie ustalony w ramach ścieżki korygującej zalecanej przez Komisję⁴². Prognozowane odchylenie mieści się jednak w zakresie elastyczności przewidzianej w krajowej klauzuli wyjścia opartej na aktualnych prognozach dotyczących wydatków na obronę.

Kolejna ocena zostanie przeprowadzona jesienią, a następnie wiosną 2026 r., kiedy dostępne będą dane dotyczące wyniku za 2025 r.

W **Rumunii** prognozowany wzrost wydatków netto ma przekroczyć pułap ustalony w ścieżce korygującej. W szczególności prognozowane odchylenie w latach 2024 i 2025 łącznie szacuje się na 1,7 % PKB. Oznacza to, że nie podjęto żadnych skutecznych działań, a nie ma żadnych istotnych czynników łagodzących. Wysoki wzrost wydatków netto prowadzi do utrzymywania się wysokiego deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych (9,3 % PKB w 2024 r. i, zgodnie z prognozą Komisji z wiosny 2025 r., 8,6 % PKB w 2025 r.) oraz do wzrostu wskaźnika zadłużenia o ponad dziesięć punktów procentowych od 2021 r. Istnieje wyraźne ryzyko, że nadmierny deficyt nie zostanie skorygowany w terminie do 2030 r. W związku z tym Komisja zaleca dzisiaj Radzie przyjęcie decyzji, w której stwierdza się brak skutecznych działań. Doprowadzi to do przyjęcia zmienionego zalecenia na mocy art. 126 ust. 7. Komisja wzywa Rumunię do podjęcia szybkich działań w celu spełnienia wymogów procedury nadmiernego deficytu.

OCENA REALIZACJI PLANÓW ŚREDNIOOKRESOWYCH PRZEZ INNE PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE

- Zgodnie z prognozami wzrostu wydatków netto na 2025 r. zawartymi w prognozie Komisji z wiosny 2025 r. przewiduje się, że 12 państw członkowskich zachowa zgodność z zalecanym maksymalnym poziomem wzrostu wydatków netto⁴³, z zastrzeżeniem uruchomienia krajowej klauzuli wyjścia, biorąc pod uwagę aktualne prognozy dotyczące wydatków na obronę.
 - W przypadku **Czech, Estonii, Łotwy, Słowenii, Finlandii i Szwecji** przewiduje się, że w 2025 r. wydatki netto wzrosną w granicach pułapu zalecanego przez Radę.
 - W przypadku **Austrii** przewiduje się, że wzrost wydatków netto w 2025 r. nie przekroczy pułapu określonego w jej planie średniookresowym (który jest obecnie oceniany).
 - W przypadku **Bułgarii, Danii, Grecji, Chorwacji i Litwy** przewiduje się, że wzrost wydatków netto przekroczy pułap zalecany przez Radę (lub wzrost wydatków netto

⁴² W dniu 21 maja Komisja wydała zmienione zalecenie dotyczące zalecenia Rady wydanego na mocy art. 126 ust. 7 TFUE w celu zakończenia sytuacji nadmiernego deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych w Belgii. Ocenę zgodności w przypadku Belgii przedstawiono w odniesieniu do tej zmienionej ścieżki korygującej, która odpowiada zobowiązaniu dotyczącemu stopy wzrostu wydatków netto zawartej w planie średniookresowym Belgii. Plan ten został pozytywnie oceniony przez Komisję w dniu 21 maja 2025 r. i zostanie zatwierdzony przez Radę w najbliższych tygodniach. Biorąc pod uwagę tę zmianę, ocena w świetle obowiązującego zalecenia Rady byłaby nieaktualna.

⁴³ W przypadku Bułgarii i Litwy ocena zgodności opiera się na ścieżce wydatków netto przedstawionej w ich planach średniookresowych i pozytywnie ocenionej przez Komisję jako zgodna z wymogami rozporządzenia (UE) 2024/1263, przy założeniu ich terminowego zatwierdzenia przez Radę. W przypadku Austrii ocena została przeprowadzona na podstawie ścieżki wydatków netto przedstawionej w jej planie średniookresowym, w oczekiwaniu na ocenę Komisji i zatwierdzenie przez Radę.

określony w odpowiednim planie średniookresowym). Odchylenia prognozowane w odniesieniu do tych państw członkowskich mieszczą się jednak w zakresie elastyczności krajowej klauzuli wyjścia opartej na aktualnych prognozach dotyczących wydatków na obronę.

- Prognozuje się, że w dwóch państwach członkowskich wzrost wydatków netto w 2025 r. przekroczy pułap zalecany przez Radę na podstawie prognozy Komisji z wiosny 2025 r. W związku z tym przewiduje się również, że państwa te będą zasadniczo przestrzegać zalecanego maksymalnego poziomu wzrostu wydatków netto lub warunków krajowej klauzuli wyjścia, biorąc pod uwagę aktualne prognozy dotyczące wydatków na obronę.
 - W przypadku **Portugalii** prognozowany wzrost wydatków netto w 2025 r. ma przekroczyć pułap zalecany przez Radę. Prognozowane skumulowane odchylenie jest niższe od prognozy wynoszącego 0,6 % PKB⁴⁴.
 - W przypadku **Hiszpanii** prognozowany wzrost wydatków netto w 2025 r. ma przekroczyć pułap zalecany przez Radę (w ujęciu rocznym), ale odchylenie to nie przekracza prognozy 0,3 % PKB.
- W czterech państwach członkowskich (**Irlandia, Cypr, Luksemburg i Niderlandy**) wzrost wydatków netto w 2025 r. ma przekroczyć pułap zalecany przez Radę, a odchylenia przekraczają progi odchyżeń rocznych (Irlandia, Cypr, Luksemburg) i skumulowanych (Niderlandy). W przypadku tych państw członkowskich Komisja dostrzega ryzyko odchylenia od zalecanych maksymalnych stóp wzrostu.

W związku z powyższym przedstawiono wstępną ocenę zgodności na podstawie prognozy Komisji z wiosny 2025 r. Kolejna ocena zostanie przeprowadzona jesienią. Następnie, wiosną 2026 r., ocena zgodności z zalecanymi maksymalnymi stopami wzrostu wydatków netto będzie oparta na danych dotyczących wyniku za 2025 r., a odchylenia od zaleceń zostaną odnotowane w rachunkach kontrolnych.

W ocenie realizacji planów średniookresowych należy również uwzględnić zestaw inwestycji i reform stanowiących podstawę przedłużenia odpowiednich okresów dostosowania fiskalnego. Dotyczy to **Hiszpanii, Francji, Włoch, Finlandii, Belgii i Rumunii**. Szczegółowa ocena stanu realizacji tych zobowiązań znajduje się w załączniku 1 do poszczególnych sprawozdań krajowych. W przypadku Rumunii odpowiedź na zalecenie Rady z dnia 21 stycznia 2025 r. uznano dotychczas za niewystarczającą.

OCENA ZGODNOŚCI Z KRYTERIAMI DEFICYTU I DŁUGU

W ramach niniejszego pakietu europejskiego semestru Komisja przyjęła sprawozdanie na podstawie art. 126 ust. 3 TFUE dotyczące czterech państw członkowskich. Są to **Austria, Finlandia, Łotwa i Hiszpania**. Celem tego sprawozdania jest ocena zgodności z kryterium deficytu, która stanowi podstawę ewentualnej decyzji w sprawie istnienia nadmiernego deficytu w tych państwach członkowskich. W przypadku Austrii, Finlandii i Hiszpanii sprawozdanie oparto na deficycie sektora instytucji rządowych i samorządowych, który w 2024 r. przekroczył wartość odniesienia deficytu wynoszącą 3 % PKB. Łotwę uwzględniono ze względu na planowany

⁴⁴ Pomimo tego odchylenia z prognozy Komisji z wiosny 2025 r. wynika, że saldo nominalne sektora instytucji rządowych i samorządowych pozostaje dodatnie.

deficyt w 2025 r. przekraczający wartość odniesienia wynoszącą 3 % PKB. Uwzględniając wyniki analizy przedstawione w sprawozdaniu, nie ma podstaw do wszczęcia procedury nadmiernego deficytu wobec Finlandii, Łotwy i Hiszpanii. W odniesieniu do Austrii, uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Finansowego na temat jej sprawozdania, Komisja rozważy zaproponowanie wszczęcia procedury nadmiernego deficytu poprzez przedstawienie Radzie wniosku dotyczącego przyjęcia decyzji na mocy art. 126 ust. 6 TFUE stwierdzającej istnienie nadmiernego deficytu.

	Roczne odchylenie 2025	Skumulowane odchylenie 2025	Krajowa klauzula wyjścia	Rok odniesienia krajowej klauzuli wyjścia	Skumulowane odchylenie z uwzględnieniem elastyczności zapewnionej dzięki klauzuli wyjścia
	(A)	(B)	(C)	(D)	(E)

Państwa członkowskie objęte procedurą nadmiernego deficytu

BE	0,7	0,7	Tak	2021	-0,1
FR	0,1	-0,3	Nie		
IT	0,0	-0,2	Nie		
HU	0,7	-0,2	Tak	2021	-1,0
MT	-1,8	0,2	Nie		
PL	-0,1	0,0	Tak	2021	-1,2
RO	0,1	1,7	Nie		
SK	0,0	-0,3	Tak	2021	-1,2

Inne państwa członkowskie

BG	1,1	1,1	Tak	2024	-0,2
CZ	-0,2	-2,2	Tak	2021	-2,5
DK	2,1	0,5	Tak	2021	-1,0
DE			Tak		
EE	-2,0	-2,0	Tak	2021	-3,5
IE	0,3	0,0	Nie		
EL	0,2	-0,9	Tak	2024	-0,9
ES	0,2	-0,5	Nie		
HR	0,6	0,2	Tak	2021	-0,3
CY	0,5	0,5	Nie		
LV	-0,1	-1,9	Tak	2021	-2,7
LT	1,0	1,0	Tak	2021	-0,3
LU	0,5	-0,3	Nie		
NL	1,4	1,4	Nie		
AT	-0,3	-0,3	Nie		
PT	0,4	0,5	Tak	2021	0,5
SI	-0,4	-1,1	Tak	2021	-1,5
FI	-0,2	-0,5	Tak	2021	-1,4
SE	-1,1	-1,2	Nie		

Źródło: obliczenia Komisji na podstawie prognozy Komisji z wiosny 2025 r.

Uwagi: tabela stanowi podstawę oceny przestrzegania przepisów przez państwa członkowskie omówionej w niniejszym ramce. W kolumnach A i B dodatnie odchylenie oznacza, że przewidywane na 2025 r. wydatki netto w prognozie Komisji z wiosny 2025 r. przekraczają maksymalne stopy wzrostu wydatków netto określone przez Radę

w jej zaleceniu w sprawie zatwierdzenia planu średniookresowego (Czechy, Dania, Estonia, Irlandia, Grecja, Hiszpania, Chorwacja, Cypr, Łotwa, Litwa, Luksemburg, Niderlandy, Portugalia, Słowenia, Finlandia, Szwecja) lub w zaleceniu mającym na celu likwidację nadmiernego deficytu (Węgry, Francja, Włochy, Malta, Polska, Słowacja i Rumunia). W przypadku Belgii, Bułgarii, Litwy i Austrii dodatnie odchylenie oznacza, że prognozowane wydatki netto przekraczają maksymalne stopy wzrostu wydatków netto określone w planie średniookresowym (w przypadku Belgii, Bułgarii i Litwy plan został oceniony pozytywnie przez Komisję i oczekuje na zatwierdzenie przez Radę; plan Austrii jest nadal przedmiotem oceny Komisji). W przypadku Niemiec nie można przeprowadzić oceny ilościowej z powodu braku planu średniookresowego. W kolumnie C podaje się, czy państwa członkowskie do tej pory zwróciły się o uruchomienie krajowej klauzuli wyjścia. W kolumnie D podaje się przewidywane skumulowane odchylenie po uwzględnieniu elastyczności przewidzianej w krajowej klauzuli wyjścia w odniesieniu do wydatków na obronę państw członkowskich, które zwróciły się o uruchomienie tej klauzuli.

	Wynik sektora instytucji rządowych i samorządowych (% PKB)			Dług sektora instytucji rządowych i samorządowych (% PKB)			PKB (rzeczywista stopa wzrostu)		
	2024	2025	2026	2024	2025	2026	2024	2025	2026
Państwa członkowskie objęte procedurą nadmiernego deficytu									
BE	-4,5	-5,4	-5,5	104,7	107,1	109,8	1,0	0,8	0,9
FR	-5,8	-5,6	-5,7	113,0	116,0	118,4	1,2	0,6	1,3
IT	-3,4	-3,3	-2,9	135,3	136,7	138,2	0,7	0,7	0,9
HU	-4,9	-4,6	-4,7	73,5	74,5	74,3	0,5	0,8	2,5
MT	-3,7	-3,2	-2,8	47,4	47,6	47,3	6,0	4,1	4,0
PL	-6,6	-6,4	-6,1	55,3	58,0	65,3	2,9	3,3	3,0
RO	-9,3	-8,6	-8,4	54,8	59,4	63,3	0,8	1,4	2,2
SK	-5,3	-4,9	-5,1	59,3	60,9	63,0	2,1	1,5	1,4
Inne państwa członkowskie									
BG	-3,0	-2,8	-2,8	24,1	25,1	27,1	2,8	2,0	2,1
CZ	-2,2	-2,3	-2,2	43,6	44,5	45,4	1,1	1,9	2,1
DK	4,5	1,5	0,6	31,1	29,7	29,4	3,7	3,6	2,0
DE	-2,8	-2,7	-2,9	62,5	63,8	64,7	-0,2	0,0	1,1
EE	-1,5	-1,4	-2,4	23,6	23,8	25,4	-0,3	1,1	2,3
IE	4,3	0,7	0,1	40,9	38,6	38,2	1,2	3,4	2,5
EL	1,3	0,7	1,4	153,6	146,6	140,6	2,3	2,3	2,2
ES	-3,2	-2,8	-2,5	101,8	100,9	100,8	3,2	2,6	2,0
HR	-2,4	-2,7	-2,6	57,6	56,3	56,4	3,9	3,2	2,9
CY	4,3	3,5	3,4	65,0	58,0	51,9	3,4	3,0	2,5
LV	-1,8	-3,1	-3,1	46,8	48,6	49,3	-0,4	0,5	2,0
LT	-1,3	-2,3	-2,3	38,2	41,2	43,9	2,8	2,8	3,1
LU	1,0	-0,4	-0,5	26,3	25,7	26,2	1,0	1,7	2,0
NL	-0,9	-2,1	-2,7	43,3	45,0	47,8	1,0	1,3	1,2
AT	-4,7	-4,4	-4,2	81,8	84,0	85,8	-1,2	-0,3	1,0
PT	0,7	0,1	-0,6	94,9	91,7	89,7	1,9	1,8	2,2
SI	-0,9	-1,3	-1,5	67,0	65,5	63,8	1,6	2,0	2,4
FI	-4,4	-3,7	-3,4	82,1	85,6	87,5	-0,1	1,0	1,3
SE	-1,5	-1,5	-0,8	33,5	33,8	33,3	1,0	1,1	1,9

Źródło: prognoza Komisji z wiosny 2025 r.